

Ekonomška šola Celje
Gimnazija in srednja šola

BOMO V PRIHODNJE KUPOVALI LE ŠE TUJE?

Raziskovalna naloga

Avtorice:

Mojca Strmšnik, 4. b
Katarina Blatnik, 4. b
Sara Jagodič, 4. b

Mentorica:

Manja Ferme Rajtmajer, univ. dipl. ekon.

Celje, 2013

Ekonomška šola Celje
Gimnazija in srednja šola

BOMO V PRIHODNJE KUPOVALI LE ŠE TUJE?

Raziskovalna naloga

Avtorice:

Mojca Strmšnik, 4. b
Katarina Blatnik, 4. b
Sara Jagodič, 4. b

Mentorica:

Manja Ferme Rajtmajer, univ. dipl. ekon.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2013

ZAHVALA

Zahvaljujemo se naši mentorici in profesorici Manji Ferme Rajtmajer, ki nam je po najboljših močeh svetovala in pomagala. Zahvaljujemo se tudi profesorici Heleni Muha za jezikovni pregled raziskovalne naloge in profesorici Mateji Maček za oblikovni pregled naloge.

Iskrena zahvala pa tudi gospe Katji Vauh in gospodu Franciju Tovorniku, ki sta si vzela čas in nam prijazno odgovorila na naša vprašanja.

KAZALO

1 UVOD	6
1.1 OPREDELITEV PODROČJA IN OPIS PROBLEMA	6
1.2 DOLOČITEV RAZISKOVALNIH CILJEV	6
1.2.1 CILJI V TEORETIČNEM DELU NALOGE	6
1.2.2 CILJI V PRAKTIČNEM DELU	7
1.3 OPREDELITEV HIPOTEZ	8
1.4 METODE RAZISKOVANJA	9
1.5 OMEJITVE PRI RAZISKAVI	9
2 TEORETIČNI DEL NALOGE	10
2.1 MEDNARODNA MENJAVA	10
2.1.1 POJEM	10
2.1.2 DEJAVNIKI MEDNARODNE MENJAVE	10
2.1.3 POMEN MEDNARODNE MENJAVE	11
2.1.4 MEDNARODNA MENJAVA V SLOVENIJI	12
2.1.5 UVOZ IN IZVOZ BLAGA PO DRŽAVAH	13
2.1.6 IZVOZ IN UVOZ ŽIVIL IN ŽIVIH ŽIVALI	17
2.2 SAMOOSKRBA REPUBLIKE SLOVENIJE	18
2.2.1 POJEM SAMOOSKRBE	18
2.2.2 POMEN SAMOOSKRBE	18
2.2.3 SAMOOSKRBA V SLOVENIJI	18
2.2.4 DOMAČA ZELENJAVA V LASTNI EMBALAŽI	20
2.3 CERTIFIKATI KAKOVOSTI ŽIVIL	21
2.3.1 POMEN CERTIFIKATOV O KAKOVOSTI ŽIVIL	21
2.3.2 PRIMERI CERTIFIKATOV	21
2.4 KMETIJSKA POLITIKA	23
2.4.1 STRATEŠKI CILJI RAZVOJA KMETIJSTVA V SLOVENIJI	25
3 PRAKTIČEN DEL	26
3.1 POVZETEK INTERVJUJEV	26
3.1.1 POVZETEK RAZGOVORA Z GOSPO KATJO VAUH	26
3.1.2 POVZETEK INTERVJUJA S KMETOVALCEM IN SAMOSTOJNIM PODJETNIKOM FRANCIJEM TOVORNIKOM	27
3.2 IZBOR IN STRUKTURA VZORCA	28

4 OVREDNOTENJE HIPOTEZ.....	44
5 ZAKLJUČEK.....	47
6 VIRI	48
6.1 ELEKTRONSKI VIRI	48
6.2 PISNI VIRI.....	49
6.3 USTNI VIRI.....	49
7 PRILOGA.....	50

KAZALO TABEL

Tabela 1: Uvoz in izvoz blaga po državah.....	13
Tabela 2: Uvoz in izvoz blaga Slovenije v letih 2011 in 2012 ter pokritost uvoza z izvozom	15
Tabela 3: Uvoz in izvoz blaga po skupinah držav	15
Tabela 4: Izvoz in uvoz živil in živih živali.....	17
Tabela 5: Stopnja samooskrbe v Sloveniji v %	19

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Delež izvoza po državah	14
Graf 2: Uvoz po državah	14
Graf 3: Delež izvoza in uvoza po skupinah državah	16
Graf 4: Stopnja samooskrbe v Sloveniji	20
Graf 5: Struktura anketirancev po spolu.....	28
Graf 6: Mnenje anketirancev o pridelavi in proizvodnji domače hrane	29
Graf 7: Izbira anketirancev glede na poreklo izdelkov.....	30
Graf 8: Poreklo izdelkov	31
Graf 9: Podatki za perutnino	32
Graf 10: Podatki za svinjino	32
Graf 11: Podatki za jabolka	33
Graf 12: Podatki za hruške.....	33
Graf 13: Podatki za polento.....	34
Graf 14: Podatki za mleko.....	34
Graf 15: Podatki za jajca	35
Graf 16: Podatki za pšenično moko	35
Graf 17: Mnenje anketirancev o izvozu izdelkov v tujino.....	36
Graf 18: Kupovanje izdelkov posameznih kmetov	37
Graf 19: Kje anketiranci kupujejo izdelke posameznih kmetov	38
Graf 20: Mnenje o ponudbi posameznih kmetov	39
Graf 21: Slovenska hrana	40
Graf 22: Slovenska hrana je dražja od tuje	41
Graf 23: Poznavanje ekocertifikatov	42
Graf 24: Anketiranci želijo več slovenske hrane na slovenskih policah.....	43

KAZALO SLIK

Slika 1: Biodar.....	21
Slika 2: Soil Association.....	21
Slika 3: BIO.....	22
Slika 4: Demeter	22
Slika 5: Nacionalni zaščitni znak.....	22
Slika 6: Ekološko kmetijstvo.....	23
Slika 7: Zeleni list.....	23

POVZETEK

V raziskovalni nalogi smo raziskale, ali anketiranci dajejo prednost pri nakupih slovenskim izdelkom in kateri so ti izdelki. Anketiranci menijo, da je samooskrba z domačo hrano za Slovenijo zelo pomembna.

Podatke smo izbrale iz sekundarnih virov in s pomočjo vprašalnika.

V času gospodarske krize je mednarodna menjava za Slovenijo še pomembnejša, saj ima Slovenija premajhen trg za učinkovito gospodarjenje. Po obsegu rodovitne zemlje na prebivalca smo v Evropski uniji na dnu lestvice. Za svoje potrebe pridelamo le 35 % hrane, ostalo uvozimo. Dolgoročno obstaja nevarnost še večje odvisnosti od uvoza in s tem nestabilnosti slovenskega gospodarstva. Slovenija je med letoma 2010 in 2011 90 % vsega izvoženega blaga izvozila v evropske države, od tega največ v države Evropske unije.

Ključne besede: samooskrba, mednarodna menjava, ekocertifikati, kmetijska politika

1 UVOD

1.1 OPREDELITEV PODROČJA IN OPIS PROBLEMA

Danes imamo hrane v izobilju. Trgovinske police so polne izdelkov, za katere se najpogosteje niti ne vprašamo, od kod prihajajo.

Ali slovensko gospodarstvo s svojimi izdelki lahko konkurira ostalim državam, ki so izkoristile slovenski trg za povečanje svoje prodaje? Ali slovenskega kupca zanima poreklo zelenega izdelka in ali se zaveda pomena prehranske samooskrbe države?

Omenjeno področje nas zanima in o njem želimo izvedeti več. Prav tako pa želimo anketirance spodbuditi k razmišljanju o pomenu prehranske samooskrbe Slovenije in o pomenu nakupa slovenskih izdelkov.

Pri raziskavi smo se osredotočile le na nekatere živilske izdelke, in sicer na perutnino, česen, svinjino, svež paradižnik, sveže kumare, jabolka, hruške, pšenico, koruzo in mleko. Za te izdelke želimo izvedeti, v kakšnem obsegu in ali se pridelajo v Sloveniji ter koliko in iz katerih držav jih uvozimo.

1.2 DOLOČITEV RAZISKOVALNIH CILJEV

1.2.1 CILJI V TEORETIČNEM DELU NALOGE

V teoretičnem delu želimo s pomočjo znanstvenih in strokovnih razlag različnih strokovnjakov ugotoviti:

- kaj je mednarodna menjava,
- kakšen je uvoz blaga in hrane v Slovenijo,
- kakšen je izvoz slovenskega blaga in hrane,
- kateri dejavniki vplivajo na tokove mednarodne menjave,
- zakaj je pomembna mednarodna menjava,
- obseg in strukturo mednarodne menjave Slovenije po državah,
- kaj je samooskrba in kako velika je,
- iz katerih držav Slovenija uvozi največ blaga.

1.2.2 CILJI V PRAKTIČNEM DELU

V praktičnem delu želimo raziskati:

- ali se anketiranci zavedajo pomembnosti pridelave domače hrane,
- ali dajo anketiranci pri nakupu prednost tujim izdelkom,
- najpomembnejše razloge za nakup domačih izdelkov,
- najpomembnejše razloge za nakup tujih izdelkov,
- ali anketiranci dajejo prednost tujim izdelkom, če so cenejši,
- ali anketiranci poznajo kakšno slovensko blagovno znamko na področju ekoživil,
- ali anketiranci poznajo kakšno tujo blagovno znamko na področju ekoživil,
- ali so kupci zadovoljni s ponudbo posameznih slovenskih kmetov in kaj jih moti,
- ali anketiranci vedo, katere vrste hrane izvozimo največ.

1.3 OPREDELITEV HIPOTEZ

Pri izvajanju raziskovalne naloge smo določile naslednje hipoteze:

H 1: Uvoz hrane in blaga v Slovenijo se povečuje.

H 2: Izvoz hrane in blaga iz Slovenije v tujino pada.

H 3: Koeficient samooskrbe s slovensko hrano pada.

H 4: Slovenija uvozi največ hrane iz držav EU.

H 5: Večina anketirancev se zaveda pomembnosti pridelave domače hrane.

H 6: Večina anketirancev daje tujim izdelkom prednost pri nakupu.

H 7: Anketirancem je pri nakupu hrane najpomembnejša cena.

H 8: Večina anketirancev ne pozna nobene blagovne znamke za ekoživila.

H 9: Več kot polovica anketirancev kupuje izdelke posameznih kmetov.

H 10: Pri nakupu hrane od posameznih kmetov kupce najbolj moti visoka cena.

H 11: Večina anketirancev meni, da Slovenija izvozi največ perutnine.

H 12: Večina anketiranih ne bi kupovala slovenskih izdelkov, če bi bili dražji od tujih.

H 13: Večina anketiranih meni, da je slovenska hrana bolj kakovostna od tuje.

1.4 METODE RAZISKOVANJA

Najprej smo se lotile pregleda sekundarnih virov, ki so povezani s temo raziskovalne naloge, ki smo si jo izbrale. S pomočjo svetovnega spleta in različne strokovne literature smo poiskale podatke, ki so potrebni za izdelavo teoretičnega dela naloge.

Pri praktičnem delu naloge smo opravile anketo, ki smo jo razdelile med 136 oseb, z lastnim prihodkom.

Izvedle smo tudi intervju z lastnico trgovine *Dobra volja pri Katki*, gospo Katjo Vauh, in s kmetovalcem Francijem Tovornikom.

1.5 OMEJITVE PRI RAZISKAVI

Pri izdelavi raziskovalne naloge smo bile omejene s časom in z viri. Na največje težave smo naleteli pri pridobivanju podatkov glede uvoza in izvoza za posamezne iskane izdelke.

2 TEORETIČNI DEL NALOGE

2.1 MEDNARODNA MENJAVA

2.1.1 POJEM

Sodobna gospodarstva so odprta gospodarstva, kar pomeni, da velik del svojih proizvodov ali storitev izvažajo oz. uvažajo. Odprtost države merimo z deležem izvoza oz. uvoza v bruto domačem proizvodu. Vsaka država mora del proizvodov in storitev uvažati, ker jih sama ne proizvaja ali pa določenih surovin v naravi nima. Mednarodna menjava temelji na raznovrstnih proizvodnih možnostih in različnih stroških. Večja produktivnost zagotavlja večjo izvozno konkurenčnost. Zato države izkoriščajo svoje primerjalne prednosti: izvažajo izdelke, pri katerih so nadpovprečno produktivne, druge izdelke pa uvažajo. Odprta gospodarstva se razvijajo hitreje.

Gospodarstva postajajo vse bolj povezana, povečuje se mednarodna menjava blaga in storitev, mednarodno gibanje kapitala in delovne sile.

2.1.2 DEJAVNIKI MEDNARODNE MENJAVE

Dejavniki sodelovanja gospodarstva s tujino

1. **Velikost gospodarstva**

Specializacija države je še posebej pomembna za majhne države. Te večinoma nimajo vseh proizvodnih dejavnikov. Notranji trg ne omogoča optimalne količine proizvodnje in prihrankov obsega. Zato so bolj odvisne od dogajanja na svetovnem trgu. Nenadni skoki uvoznih cen lahko povzročijo hude šoke v domačem gospodarstvu: inflacijo, recesijo in nezaposlenost. Na svetovnem trgu so neopazen proizvajalec in nimajo vpliva na svetovne cene.

2. **Razvitost gospodarstva**

Razvita gospodarstva imajo večjo kupno moč, zato več kupujejo na svetovnem trgu. Domači proizvajalci so zelo konkurenčni, zato večinoma ne omejujejo uvoza. Proizvodnja je velika, zato uvažajo veliko izdelkov storitev kapitala in tehnologije. S svojo gospodarsko in politično močjo lahko izsilijo ugodne cene in druge pogoje menjave.

3. **Ekonomski sistem**

Tržna gospodarstva so bolj odprta kot planska. Po letu 1991 so se nekdanje socialistične države bolj vključile v mednarodno menjavo, kar velja tudi za Slovenijo.

2.1.3 POMEN MEDNARODNE MENJAVE

Mednarodna menjava, ki je sinonim za mednarodno trgovino oz. zunanjo trgovino v širšem pomenu, zajema izvoz in uvoz blaga, storitev in kapitala. V ožjem pomenu pa opredeljujemo mednarodno menjavo le kot blagovno menjavo.

Brez mednarodnega gospodarskega sodelovanja držav si ne moremo zamisliti uspešnega razvoja in popolnega zadovoljevanja potreb po dobrinah. Nekatere države imajo zelo majhne možnosti zadovoljevanja povpraševanja z domačimi viri in dobrinami, zato je potrebno povečanje povpraševanja zadovoljiti tako, da dobrine uvozimo iz tujine. V primeru pojava presežkov proizvodnje je smiselno te presežke izvoziti.

Viri kažejo, da nobeno gospodarstvo ne more zadovoljiti domačega povpraševanja brez vključevanja v tokove mednarodne menjave. Čim manjše je neko narodno gospodarstvo, tem bolj je odvisno od mednarodnih sodelovanj. Nerazvite in manj razvite države se lahko le v manjši meri vključujejo v svetovno trgovino. Skromne možnosti izvoza jim onemogočajo večji uvoz.

S pospešenim industrijskim razvojem in poglobljenimi mednarodnimi ekonomskimi odnosi so se v vseh gospodarstvih povečale potrebe po mednarodni menjavi.

2.1.4 MEDNARODNA MENJAVA V SLOVENIJI

Slovenija ima majhen trg, zato je odprtost (velik delež izvoza in uvoza v BDP) nujna za učinkovito gospodarjenje. Slovenija nima dovolj proizvodnih dejavnikov in jih mora uvažati. Prav tako prebivalci želijo proizvode, ki jih slovenski proizvajalci ne proizvajajo. Naš trg je premajhen za racionalno poslovanje (ekonomija obsega), zato smo prisiljeni izvažati. Poleg tega smo s prehodom v tržni ekonomski sistem in z vključevanjem v razne mednarodne integracije, še zlasti v EU, prisiljeni, da bomo postopoma imeli popolnoma odprto gospodarstvo.

Slovenija je majhno gospodarstvo in tudi dokaj razvito, zato naj bi imelo jasno opredeljeno strategijo ekonomskih odnosov s tujino.

Slovenija oz. slovenska podjetja bi morala razvijati in krepiti veliko oblik medpodjetniškega mednarodnega sodelovanja, in sicer uvoz ali izvoz, pogodbene aranžmaje, naložbe, saj sedanja usmeritev na klasičen izvoz in uvoz ter dodelavne posle zmanjšuje zunanji ekonomski in splošni domet ekonomskega sodelovanja s tujino. Razvoj lastnih blagovnih znamk in prodajnih mrež v pomembnejših državah partnericah ter ustanavljanje podjetij v tujini sta nujna pogoja povečanja slovenskega izvoza. Enako velja za strateško povezovanje s tujimi podjetji za nastopanje na tujih trgih.

Vključitev Slovenije v evropsko gospodarsko integracijo, predvsem Evropsko unijo, je predstavljala nujnost, saj je to zanjo pomenila razširitev trga ter vključitev Slovenije v evropske tokove kapitala in prenosa tehnologij.

Navkljub slovenski evropski usmeritvi in dejstvu, da večina držav največ menjave opravi z bližnjimi državami, si mora Slovenija v prihodnje prizadevati za diverzifikacijo¹ svojega ekonomskega sodelovanja s tujino.

---

¹ Uvajanje, povečanje

2.1.5 UVOZ IN IZVOZ BLAGA PO DRŽAVAH

Slovenija največ uvozi in izvozi iz oziroma v države Evropske unije. Katere države so najpomembnejše za slovensko zunanjo trgovino, je razvidno iz spodnje tabele.

	Izvoz v 1000 €		Delež izvoza v %		Uvoz v 1000 €		Delež uvoza v %	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Avstrija	1.493.896	1.613.458	8,1	7,8	2.406.577	2.594.201	12,0	11,6
BiH	534.120	570.847	2,9	2,7	329.796	375.968	1,6	1,7
Italija	2.233.821	2.474.371	12,1	11,9	3.541.414	3.997.709	17,7	17,8
Francija	1.479.149	1.406.720	8,0	6,8	1.090.801	1.056.604	5,4	4,7
Nemčija	3.616.332	4.389.463	19,6	21,1	3.666.852	4.191.241	18,3	18,7
Hrvaška	1.237.061	1.403.556	6,7	6,7	784.987	913.678	3,9	4,1
Poljska	630.255	648.278	3,4	3,1	518.074	469.486	2,6	2,1
Španija	229.345	238.898	1,2	1,1	454.273	460.366	2,3	2,1
Srbija	593.244	616.739	3,2	3,0	357.154	415.976	1,8	1,9
ZDA	286.533	268.763	1,6	1,3	268.763	485.742	1,3	2,2
Kitajska	89.913	511.110	0,5	2,5	511.110	572.323	2,5	2,5
Ostale	6.004.261	6.671.794	32,6	32,1	6.124.825	6.919.147	30,5	30,8
Skupaj	18.427.930	20.813.997	100	100	20.054.626	22.452.441	100	100

Tabela 1: Uvoz in izvoz blaga po državah

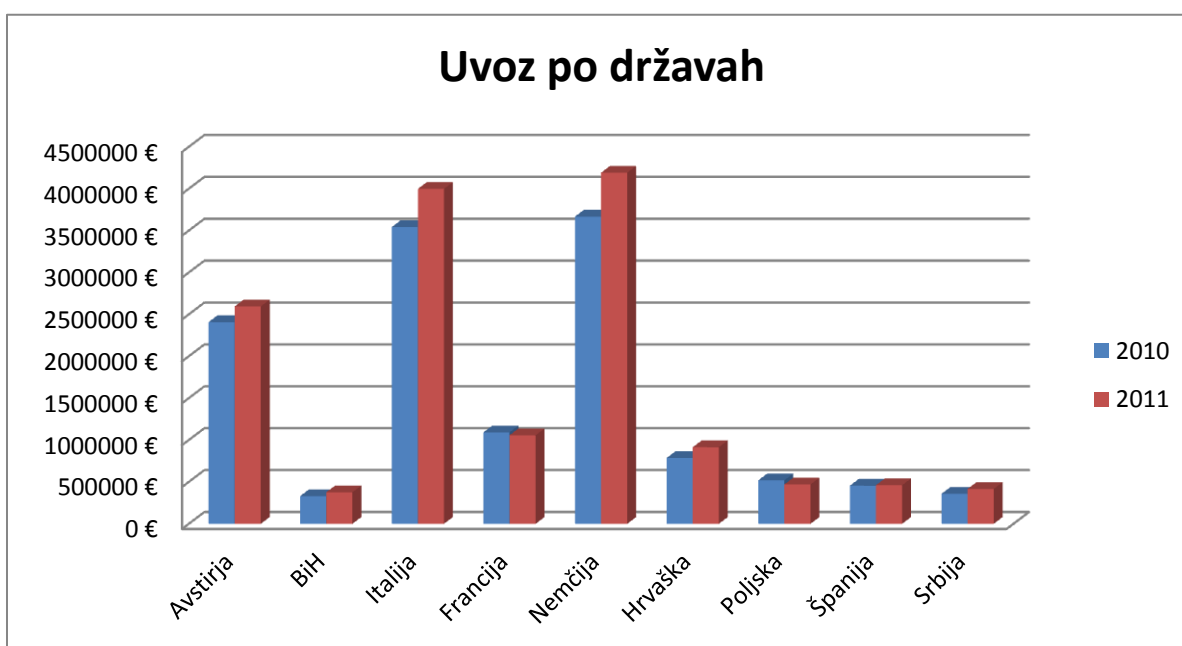
Vir: Statistični letopis 2011 (http://www.stat.si/letopis/2012/23_12/23-04-12.htm)

Graf 1: Delež izvoza po državah

Iz zgornjega grafa je razviden delež izvoza po državah. V letu 2011 se deleži izvoza po državah, glede na leto 2010, niso bistveno spremenili. Najpomembnejša izvozna država za Slovenijo je Nemčija.

Graf 2: Uvoz po državah

V letu 2011 se je glede na leto 2010 povečal uvoz iz Nemčije, Italije, Avstrije, Hrvaške, Srbije, BiH in Španije. Zmanjšal pa se je uvoz iz Francije in Poljske.

Leto	Izvoz v 1000 €	Uvoz v 1000 €	Izvoz – uvoz v 1000 €	Pokritost uvoza z izvozom v %
2010	18.427.930	20.054.626	-1.626.696	92
2011	20.813.997	22.452.441	-1.638.444	93

Tabela 2: Uvoz in izvoz blaga Slovenije v letih 2011 in 2012 ter pokritost uvoza z izvozom

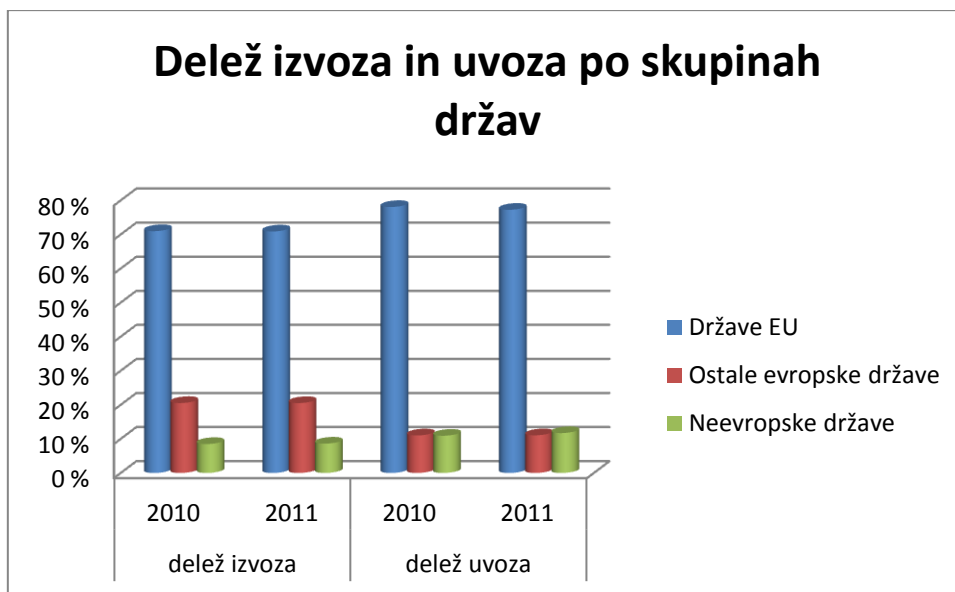
Vir: Statistični letopis 2012 (http://www.stat.si/letopis/2012/23_12/23-01-12.htm)

Iz tabele je razvidno, da se v letu 2010 in 2011 izvoz slovenskih izdelkov skoraj v celoti pokriva z uvozom. Vendar je uvoz še vedno večji od izvoza.

	Izvoz v 1000 €		Delež izvoza v %		Uvoz v 1000 €		Delež uvoza v %	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Države EU	13.073.855	14.743.908	70,95	70,80	15.403.319	17.183.075	76,81	76,53
Ostale evropske države	3.781.739	4.268.190	20,52	20,50	2.175.330	2.460.177	10,85	10,96
Neevropske države	1.564.888	1.791.530	8,49	8,60	2.155.744	2.605.520	10,75	11,60
Nerazvrščene	7.448	10.369	0,04	0,05	320.233	203.669	1,60	0,91
Skupaj	18.427.930	20.813.997	100	100	20.054.626	22.452.441	100	100

Tabela 3: Uvoz in izvoz blaga po skupinah držav

Vir: Statistični letopis 2012 (http://www.stat.si/letopis/2012/23_12/23-07-12.htm)

Graf 3: Delež izvoza in uvoza po skupinah državah

Slovenija je med letoma 2010 in 2011 približno 90 % vsega izvoženega blaga izvozila v evropske države, od tega največ v države EU.

Najpomembnejše zunanjetrgovinske partnerice na izvozni strani so Nemčija, Italija, Avstrija, Francija, Hrvaška, Srbija, Rusija, BiH in ZDA.

Tudi pri uvozu so za Slovenijo najpomembnejše članice EU, sledijo druge evropske države in neevropske države.

2.1.6 IZVOZ IN UVOZ ŽIVIL IN ŽIVIH ŽIVALI

Leto	IZVOZ HRANE		UVOZ HRANE	
	2010	2011	2010	2011
Skupaj v 1000 €	525.868	595.028	1.259.259	1.403.646
Delež v %	2,9	2,9	6,3	6,3

Tabela 4: Izvoz in uvoz živil in živih živali

Vir: Statistični letopis 2012 (http://www.stat.si/letopis/2012/23_12/23-05-12.htm)

K hrani uvrščamo:

- žive živali,
- meso in mesne izdelke,
- mlečne izdelke in jajca,
- ribe in ribje izdelke,
- žita in izdelke iz žit,
- sadje in zelenjavo,
- sladkor in med,
- kavo, čaj, kakav in začimbe,
- druga živila,
- živalska olja in maščobe,
- rastlinska olja,
- predelavo olj in maščob.

Iz zgornje tabele je razvidno, da v Slovenijo uvozimo dvakrat več živil in živih živali, kot jih iz države izvozimo.

2.2 SAMOOSKRBA REPUBLIKE SLOVENIJE

2.2.1 POJEM SAMOOSKRBE

Stopnja samooskrbe pomeni delež domače proizvodnje v skupni porabi izdelka. Slovenija za svoje potrebe pridelava le okoli 35 % hrane za lastne potrebe, na nekaterih področjih še manj, so pa področja v Sloveniji, kjer je samooskrba v celoti izpolnjena.

2.2.2 POMEN SAMOOSKRBE

Prehranska samooskrba je pomembna, saj:

- zagotavlja kratko verigo med pridelovalcem in končnim potrošnikom;
- odpadejo stroški transporta, zmanjšajo se emisije;
- se ohranjajo domača delovna mesta, zmanjšana je potreba po uvozu.

V Sloveniji je velik problem zaraščenost obdelovalnih površin, saj imamo po evropskih merilih najmanjšo kvadrato rodovitne zemlje na prebivalca v Evropi. Problem majhne samooskrbe je, da se pri pojavu krize oziroma naravne nesreče (suša, poplave), lahko zgodi, da bomo popolnoma odvisni od uvožene hrane. V Sloveniji je bila stopnja samooskrbe v letu 2010 na področju zelenjave 31 %, žit 55 %, mesa pa 84,7 %.

Vsi se zavedamo pomena zdrave in zadostne pridelave hrane, saj poleg zdravja vpliva tudi na družinske proračune. Hrana predstavlja približno 15 % celotnih družinskih izdatkov. V prihodnjih letih pa strokovnjaki, zaradi podnebnih sprememb, podražitve naftnih derivatov, povečanja števila prebivalcev ter zmanjšanja obdelovalnih površin, pričakujejo občutno povečanje cen hrane na globalnem trgu. Nujno je, da se vsaka država trudi, da pridelava dovolj hrane za svoje državljane in tako poskrbi za zdravo in cenovno dostopno hrano. Seveda pa moramo s svojo angažiranostjo k temu cilju prispevati vsi prebivalci, saj je na področju malih kmetij in vrtičkarstva še ogromno potenciala. Prehranska samooskrba je torej temelj zdravega, varnega in kakovostnega načina življenja.

2.2.3 SAMOOSKRBA V SLOVENIJI

Samooskrba s kmetijskimi pridelki v Sloveniji že nekaj časa pada. Eden od vzrokov za zmanjšano samopreskrbo s kmetijskimi pridelki slovenskega porekla je v tem, da je nabava kmetijskih pridelkov že nekaj časa usmerjena k velikim, večinoma cenejšim dobaviteljem izven Slovenije, na drugi strani pa je pogosto krivo tudi dejstvo, da imamo nekaterih svojih kmetijskih pridelkov premalo ali pa pri cenah nismo konkurenčni. To je še posebej izrazito na področju zelenjave. Po podatkih SURS-a je bila najnižja samooskrba z zelenjavo in je v letu 2009 znašala le 37,8 %.

Zelenjava se je pridelovala na samo 2 % kmetijskih površin. Prav tako je nizka tudi samooskrba s sadjem, ki je v letu 2009 znašala okoli 40 %.

Nekoliko večja samooskrba je pri krompirju, saj je znašala 62,8 % in je glede na prejšnje leto narasla za dobrih 5 %. Stopnja samooskrbe z žiti je bila v letu 2009 53,5 %.

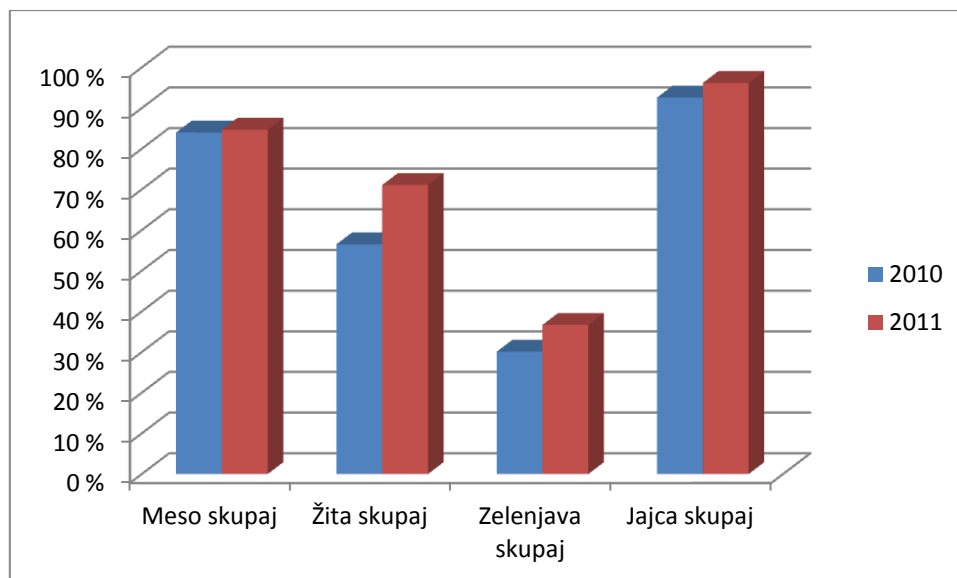
Najslabše rezultate pri samooskrbi pri mesu dosegamo pri prašičjem mesu, kjer je stopnja samooskrbe 70 %. Beležimo velik padec domače prireje, a kljub temu poraba svinjskega mesa med prebivalstvom ostaja nespremenjena. Verjetno so vzrok za padec prireje prašičjega mesa pri nas nizke odkupne cene. Tako prihodek rejcev ne zadošča niti za plačilo vseh variabilnih stroškov. V letu 2008 je bilo v Sloveniji porabljenega okoli 45 % svinjskega mesa slovenskega porekla, kar 55 % svinjskega mesa pa je bilo uvoženega. Pri tem pa ne gre spregledati podatka, da se je uvoz prašičjega mesa od leta 2004 podvojil.

Glede samooskrbe z govejim, perutninskim mesom, jajci in mlekom v glavnem dosegamo raven samozadostnosti, kljub temu, da je ekonomski položaj slovenske reje govedi slab, saj rejci pogosto z zaslužkom ne morejo plačati niti stroškov vzreje. Probleme samooskrbe s hrano gre na eni strani pripisati zgodovinskim dejstvom, saj se je slovensko kmetijstvo v drugi polovici 20. stoletja razvijalo drugače kot kmetijstvo večine zahodnoevropskih držav. Tako je danes po podatkih SURS-a in podatkov iz zadnjega popisa kmetijskih gospodarstev iz leta 2010 v Sloveniji 74.432 kmetijskih gospodarstev (kar je 14 % manj kot pred desetimi leti), vsako kmetijsko gospodarstvo ima v uporabi 6,3 ha kmetijskih zemljišč.

Spodnja tabela nam prikazuje stopnjo samooskrbe v Sloveniji za posamezne živalske skupine v letu 2010 in 2011.

Skupine živil	2010	2011
Meso skupaj	84	84,7
Žita skupaj	56,5	71,1
Zelenjava skupaj	30,1	36,7
Jajca skupaj	92,6	96,2

Tabela 5: Stopnja samooskrbe v Sloveniji v %

Graf 4: Stopnja samooskrbe v Sloveniji

Zgornji graf samooskrbe s hrano nam prikazuje, da se je samooskrba pri živilih, ki smo jih izbrale, v letu 2011 povečala. Najbolj se je povečala pri žitih.

2.2.4 DOMAČA ZELENJAVA V LASTNI EMBALAŽI

Pred dobrim letom ustanovljeno Gospodarsko interesno združenje (GIZ) slovenskih pridelovalcev zelenjave je za ambiciozno zastavljen projekt informiranja in promocije sveže domače zelenjave uspelo prepričati sedem slovenskih kmetijskih zadrug. Cilj 1,3 milijona evrov vrednega projekta, ki bo trajal tri leta, in za katerega bo 75 % denarja iz bruseljske blagajne, je z aktivnim osveščanjem povečati porabo zelenjave, ki se je po letu 2009 zaradi različnih razlogov zmanjšala. Načrt, da bi v triletnem obdobju izvajanja programa dosegli porabo 78,4 kilograma na prebivalca, je izvedljiv, so prepričani v GIZ.

Za začetek želijo predvsem spodbuditi povpraševanje po doma pridelani zelenjavi, saj bo to, kot je prepričan predsednik združenja gospod Ivan Bučar, spodbudilo pridelavo pri slovenskih pridelovalcih. Poudaril je, da smo v Sloveniji že imeli precej večje pridelovalne površine in tudi pridelavo, a so kmetje zaradi slabih ekonomskih rezultatov to proizvodnjo opuščali, ker se jim ni več izplačala.

Program, s katerim so uspeli na razpisu, bo izvedlo podjetje Linea Media in zajema informiranje in ozaveščanje vseh potrošnikov o pomenu porabe lokalno pridelane zelenjave. Pripravili bodo predstavitve v javnih zavodih mladostnikov in starostnikov, objave in kratke predstavitve v medijih ter številne degustacije. Sofinancirali bodo izdelavo embalaže, ki bo nosila glavno sporočilo lokalno pridelane zelenjave, da je zelenjave sveža in naravna, pridelana na integriran in ekološki način kmetovanja.

2.3 CERTIFIKATI KAKOVOSTI ŽIVIL

2.3.1 POMEN CERTIFIKATOV O KAKOVOSTI ŽIVIL

Oznake BIO, EKO, Organic so oznake, ki so zakonsko določene za izdelke, za katere veljajo zelo strogi predpisi o načinu pridelave in predelave. Ekološka pridelava temelji na naravnih metodah in kroženju snovi v ekološkem kmetijskem gospodarstvu. Ekološka predelava temelji na uporabi dovoljenih snovi in metod in je, tako kot ekološka pridelava, zakonsko določena.

2.3.2 PRIMERI CERTIFIKATOV

- Biodar

Slika 1: Biodar

Biodar je avtohtona in slovenska blagovna znamka ekoloških živil in izdelkov. Standardi zveze so strožji od predpisov slovenske in evropske zakonodaje za ekološko kmetijstvo. Znamka jamči, da živila prihajajo s kmetije, ki je v celoti preusmerjena v ekološko pridelavo. Na embalaži živil, označenih z znamko Biodar, je navedena tudi individualna šifra uporabnika, njegovo ime in naslov. Tako je možno slediti poreklu živila od kmetije do mize.

- Soil Association

Slika 2: Soil Association

Pridobljeni certifikat Soil Association je dokazilo o maksimalni vsebnosti organskih sestavin v izdelku, minimalni količini sintetičnih sestavin, minimalni predelavi in jasnosti označevanja vseh sestavin. Vse sestavine morajo biti zdravju neškodljive. V njih ne sme biti nanodelcev in gensko spremenjenih sestavin, niti snovi, ki bi izvirale iz ogroženih vrst.

- BIO

Slika 3: BIO

Znak BIO zagotavlja skladnost pridelave, predelave, pakiranja, skladiščenja in transporta ekoloških pridelkov, živil in krmil z veljavnimi predpisi za ekološko kmetovanje

- Demeter

Slika 4: Demeter

Demeter je svetovna blagovna znamka za ekološke pridelke in živila, ki so pridelana in predelana po biološko-dinamični metodi skladno z zelo strogimi smernicami Demeter. Znamko Demeter smejo uporabljati le pogodbeni partnerji, ki so podvrženi strogi kontroli.

V biodinamični pridelavi ni dovoljeno uporabljati nobenega sintetičnega sredstva, tudi organsko pridobljena sredstva so strogo omejena in dovoljena le v določeni količini in pod posebnimi pogoji. Biodinamiki kakovost svojih živil izboljšujejo predvsem s skrbjo za ohranjanje zdravja in rodnosti tal. Zato zemlje ne gnojijo z gnojivko in nezrelimi komposti. Za zdravje komposta uporabljajo posebno pripravljene zeliščne pripravke. Zdravje rastlin krepijo z zeliščnimi preparati in čaji, s pravilnim kolobarjenjem in z upoštevanjem pravega časa za vsako opravilo. Živali v hlevih niso privezane, kravam ne režejo rogov, oploditev živali se opravlja po naravni poti.

- Nacionalni zaščitni znak

Slika 5: Nacionalni zaščitni znak

Nacionalni zaščitni znak zagotavlja skladnost pridelave, predelave, pakiranja, skladiščenja in transporta ekoloških pridelkov, živil in krmil, z veljavnimi predpisi za ekološko kmetijstvo. Izdelki z istim pomenom imajo lahko poleg tega še druge certifikate.

- Ekološko kmetijstvo

Znak Evropske unije za ekološka živila je obvezen na vseh živilih, ki so bila pridelana in predelana v Evropski uniji. Na živilih, ki prihajajo iz držav članic EU, mora biti naveden organ, ki je izdal certifikat.

Slika 6:
Ekološko
kmetijstvo

- Zeleni list

Uradni znak Evropske unije za ekološka živila nam daje zagotovilo o izvoru in kakovosti živil. Od julija 2010 je ta znak obvezen za vse prepakirane ekološke živilske izdelke znotraj Evropske unije, prav tako pa je dovoljena tudi prostovoljna raba znaka za neprepakirana ekološka živila, ki so bila proizvedena znotraj EU, ali za vse ekološke izdelke, uvožene iz tretjih držav.

Slika 7: Zeleni list

2.4 KMETIJSKA POLITIKA

SWOT analiza slovenskega kmetijstva prikaže, da ima Slovenija prednosti, slabosti ter priložnosti in nevarnosti v razvoju kmetijstva. Ministrstvo za kmetijstvo vodi kmetijsko politiko. Njene opredelitve v kmetijstvu prikazuje spodnja tabela.

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - razmeroma dobro ohranjeno in raznoliko okolje, ugodno stanje vrst in habitatov ter vodnih virov - nizka samooskrba pri nekaterih kmetijskih proizvodih - uveljavljenost okolju prijaznih načinov pridelave in doseganje visoke kakovosti - naravne danosti in tradicija, še posebej za nekatere kmetijske proizvode (sadje, vrtnine in zelišča, oljke, hmelj, semenarstvo, govedoreja) - možnost koriščenja naravnih 	<ul style="list-style-type: none"> - nizka produktivnost agroživilskega in gozdarskega sektorja - nizka raven proizvodne specializacije in profesionalizacije kmetijskih gospodarstev - šibka investicijska sposobnost agroživilskega in gozdarskega sektorja - pomanjkanje učinkovitega vertikalnega in horizontalnega povezovanja v agroživilstvu in gozdarstvu in učinkovitega trženja in prepočasno prilaganje tržnim razmeram

<ul style="list-style-type: none"> - energetskih virov - visoka stopnja zaupanja potrošnikov v domačo pridelavo - možnost neposredne prodaje na lokalnem trgu in skrajševanje tržnih poti - uveljavljenost nekaterih blagovnih znamk - možnost alternativnih oblik živinoreje in večje diverzifikacije proizvodov - ugodne okoljske razmere za ekološko kmetovanje - tradicija obrti na podeželju in možnost razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah - vzpostavljena mreža svetovanja izobraževanja in usposabljanja na celotnem območju Slovenije in zavedanje o njegovem pomenu - učinkoviti sistemi na področju varne hrane, zdravja živali in rastlin 	<ul style="list-style-type: none"> - slaba zemljiška in posestna struktura v kmetijstvu - neugodna starostna in izobrazbena struktura v kmetijstvu - težavne naravne razmere za kmetovanje - pomanjkanje podjetniških in drugih specializiranih znanj na podeželju - pomanjkljiva infrastrukturna opremljenost podeželja - razdrobljenost in nepovezanost strokovnih institucij ter slaba povezanost stroke s prakso, raziskave in prenos znanja se prepočasi odzivata na hiter tehnološki razvoj in zahteve novih izzivov - negativne tendence povpraševanja pri nekaterih kmetijskih proizvodih - vse večje omejitve pri umeščanju določenih kmetijskih dejavnosti v okolje - premajhna promocija doma pridelane hrane
PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - hitrejši tehnološki razvoj, inovacije, uvajanje novih proizvodov z višjo dodano vrednostjo in višjo kakovostjo - izkoriščanje naravnih danosti za pridelavo kakovostnih in konkurenčnih kmetijskih proizvodov - prepoznavnost Slovenije kot države z visoko stopnjo ohranjenosti narave - povezovanje in združevanje pridelave in predelave za skupni nastop na trgu - promocija in povečevanje tržnega deleža v domači porabi - visoka naklonjenost potrošnikov do domačih proizvodov - hitrejši razvoj lokalnih trgov - uveljavljanju blagovnih znamk in proizvodov višje kakovosti - povečanje konkurenčnosti na notranjem in drugih trgih 	<ul style="list-style-type: none"> - nekonkurenčnost domačih proizvodov na notranjem in zunanjih trgih - odliv visokokvalificirane delovne sile - usmerjanje v okolju škodljive proizvodne metode zaradi višje trenutne ekonomičnosti in pritiska konkurence ter opuščanje proizvodnje v kmetijstvu in gozdarstvu in izguba tradicionalnega podeželskega načina življenja - neuravnotežen razvoj kmetijstva - zmanjševanje obsega najboljših kmetijskih zemljišč - klimatske spremembe in izjemni vremenski pojavi - konkurenčni pritiski dobro organiziranih pridelovalcev iz drugih članic EU - prepočasno prilagajanje novim trendom

<ul style="list-style-type: none"> - sodelovanje med ključnimi partnerji razvoja na podeželju - krepitev večnamenske funkcije kmetijstva 	<ul style="list-style-type: none"> - prehitro opuščanje proizvodnje na malih kmetijah - izbruhi bolezni in onesnaženje okolja - koncentracija trgovine in slaba organiziranost ter razdrobljena ponudba s strani predelovalcev
--	---

Tabela 6: Prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti v kmetijski politiki

2.4.1 STRATEŠKI CILJI RAZVOJA KMETIJSTVA V SLOVENIJI

- Stabilna pridelava varne, kakovostne in čim cenejše hrane ter zagotavljanje prehranske varnosti in čim višje stopnje samooskrbe
- Ohranjanje poseljenosti in obdelanosti podeželja ter krajine
- Trajno ohranjanje rodovitnosti kmetijskih zemljišč
- Varstvo kmetijskih zemljišč pred onesnaženjem in nesmotrno rabo ter ohranjanje in izboljšanje virov za trajnostno pridelavo hrane
- Trajno povečevanje konkurenčne sposobnosti kmetijstva
- Zagotavljanje primerne dohodkovne ravni kmetijskim gospodarstvom
- Uresničevanje načel varstva okolja in ohranjanja narave ter ohranjanja genskih virov

3 PRAKTIČEN DEL

3.1 POVZETEK INTERVJUJEV

3.1.1 POVZETEK RAZGOVORA Z GOSPO KATJO VAUH

Naredile smo intervju z gospo Katjo Vauh, lastnico trgovine *Dobra volja pri Katki, Stanetova 19, Celje*. V trgovini se prodajajo kakovostni, ekološko pridelani izdelki. Večina ponujenih izdelkov prihaja iz Švice, Nemčije in Avstrije. Slovenskih izdelkov je malo. V glavnem gre za izdelke, ki so narejeni v Sloveniji, surovine pa prihajajo iz tujine. Takšne izdelke izdelujejo na primer podjetja Plavica (čaji), Tina (namazi, majoneze), Vela natura (moka, žita), Nejc Urbas (začimbe). Cene se glede na to, kje so izdelki narejeni, ne razlikujejo veliko. Cene slovenskih izdelkov so primerljive s tujimi, vendar le tistih izdelkov, katerih surovine niso pridelane v Sloveniji. Izdelki, katerih surovine so pridelane v Sloveniji, pa so bistveno dražji. Po mnenju gospe Katje Vauh so meje za določitev nekaterih ekocertifikatov premalo stroge.

Vizija gospe Katje Vauh je, da bi v prihodnje še povečala osveščenost ljudi o ekološko pridelanih živilih. Želi si imeti večjo trgovino in organizirati čim več predavanj na temo ekoživil, da bi ljudje, ki prihajajo v njeno trgovino, znali hrano kupovati sami.

Trgovina deluje že dve leti. Osveščenost obiskovalcev trgovine o zdravilnih učinkih ekoživil se veča, vendar ljudje še vedno namenjajo več pozornosti materialnim dobrinam kot pa zdravju. V njeni trgovini kupujejo predvsem ljudje srednjega razreda oziroma tisti, ki si te nakupe težje privoščijo. Manj pa je obiskovalcev z visoko kupno močjo. Ima stalne stranke, s katerimi je preko trgovine stkala prijateljski odnos, in tudi stranke, ki pridejo in se ne vračajo. Prijateljski odnos in domače vzdušje pa pripomoreta k temu, da se nove stranke pogosto vračajo.

3.1.2 POVZETEK INTERVJUJA S KMETOVALCEM IN SAMOSTOJNIM PODJETNIKOM FRANCIJEM TOVORNIKOM

Gospod Franci Tovornik je kmetovalec iz Lok, v okolici Planine pri Sevnici. Ima 25 krav, ki mu letno dajo 90.000 litrov mleka, ki ga skoraj v celoti proda Mlekarni Celeia. Njegovo mleko je uporabljeno v vseh mlečnih izdelkih, ki jih prideluje Mlekarna Celeia, kot so npr. siri, jogurti, skuta in kislá smetana. Cena mleka, ki ga proda, je odvisna od kakovosti mleka. Za liter mleka dobi 30 centov. S tem lahko plača le del stroškov vzdrževanja hleva, nakupa nafte za mehanizacijo za obdelavo zemlje ter vzdrževanja opreme. Pri svojem delu se trudi, da je čim bolj racionalen in gospodaren.

Da lahko preživi svojo družino, se ukvarja še z dodatno dejavnostjo. Je podjetnik posameznik (samostojni podjetnik). Ukvarja se z zemeljskimi deli in prevozi. Svoje družine ne bi mogel preživeti samo s kmetijstvom, saj je prihodek iz kmetijstva premajhen glede na stroške, ki se nanašajo na kmetijsko dejavnost. Če bi bila kmetija večja in bi poleg krav imel npr. še vinograd, sadovnjak in čebele, bi morda lahko preživil svojo družino samo s kmetijstvom. Doma ima majhen vrt, na katerem pridelá nekaj zelenjave, vendar premalo, da bi se s tem lahko preživil. V trgovini kupuje skoraj vso hrano, razen mleka in mesa. Če ne bi opravljal dejavnosti samostojnega podjetnika, bi kljub vsemu delu na svoji zemlji težko preživil svojo družino.

3.2 IZBOR IN STRUKTURA VZORCA

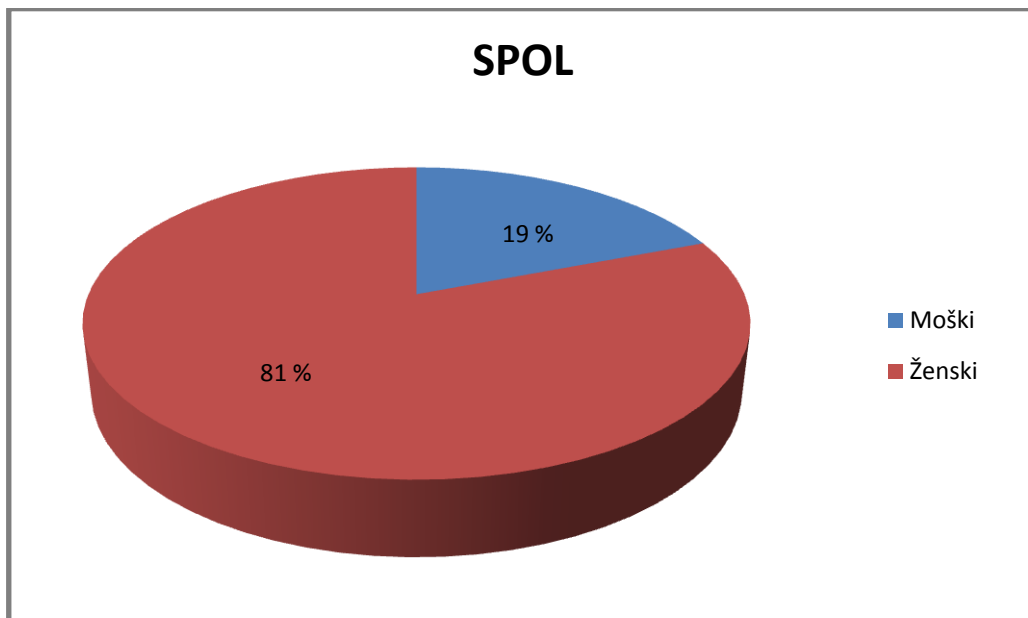
V postopku pridobivanja primarnih podatkov smo uporabile metodo raziskovanja na terenu. Uporabile smo metodo spraševanja s pomočjo vnaprej pripravljenega vprašalnika. V vprašalnik smo vključile vprašanja zaprtega in odprtega tipa.

Anketiranje smo izvedle na območju Štajerske, predvsem na podeželju. V raziskavi je sodelovalo 136 anketirancev.

Izpolnjene vprašalnike smo nato računalniško obdelale, grafe pa smo predstavile v grafičnem zapisu. V raziskavi so sodelovali moški in ženske, predvsem tisti z lastnimi dohodki.

V nadaljevanju prikazujemo strukturo našega vzorca anketirancev.

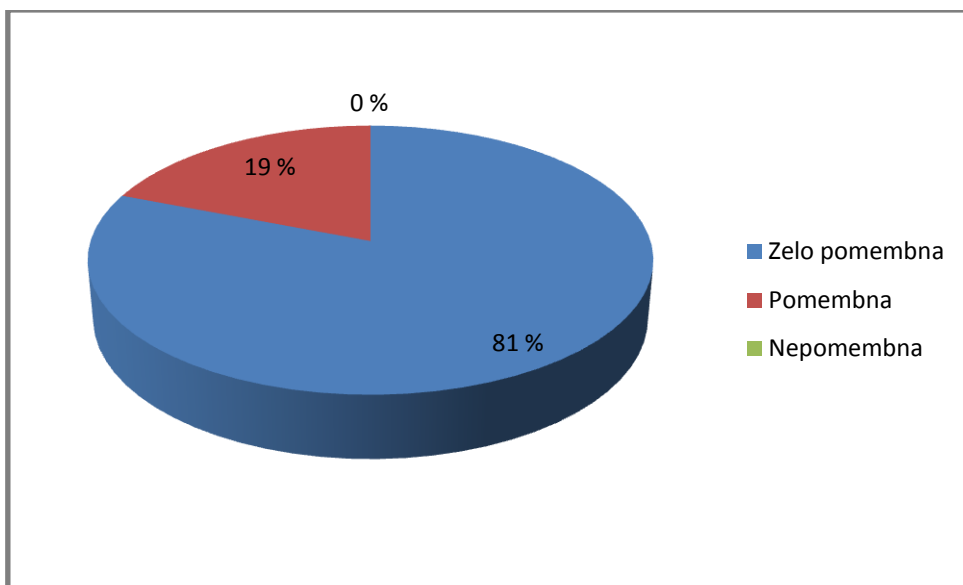
1. Spol

Graf 5: Struktura anketirancev po spolu

V postopku raziskave na terenu je sodelovalo več žensk kot moških.

2. Kakšna je po vašem mnenju pridelava in proizvodnja domače (slovenske) hrane?

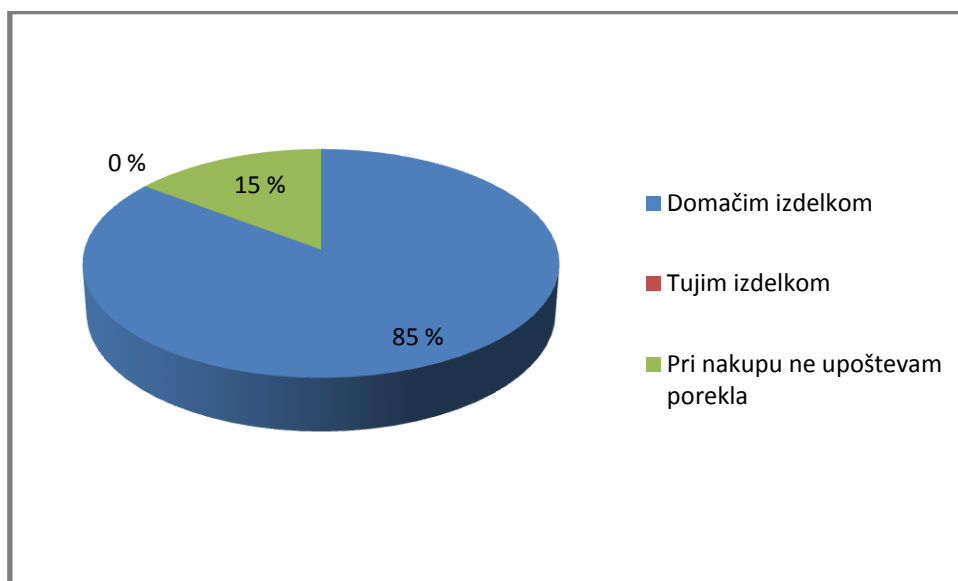

Graf 6: Mnenje anketirancev o pridelavi in proizvodnji domače hrane

Iz grafa je razvidno, da večina anketirancev meni, da je pridelava in proizvodnja domače slovenske hrane zelo pomembna.

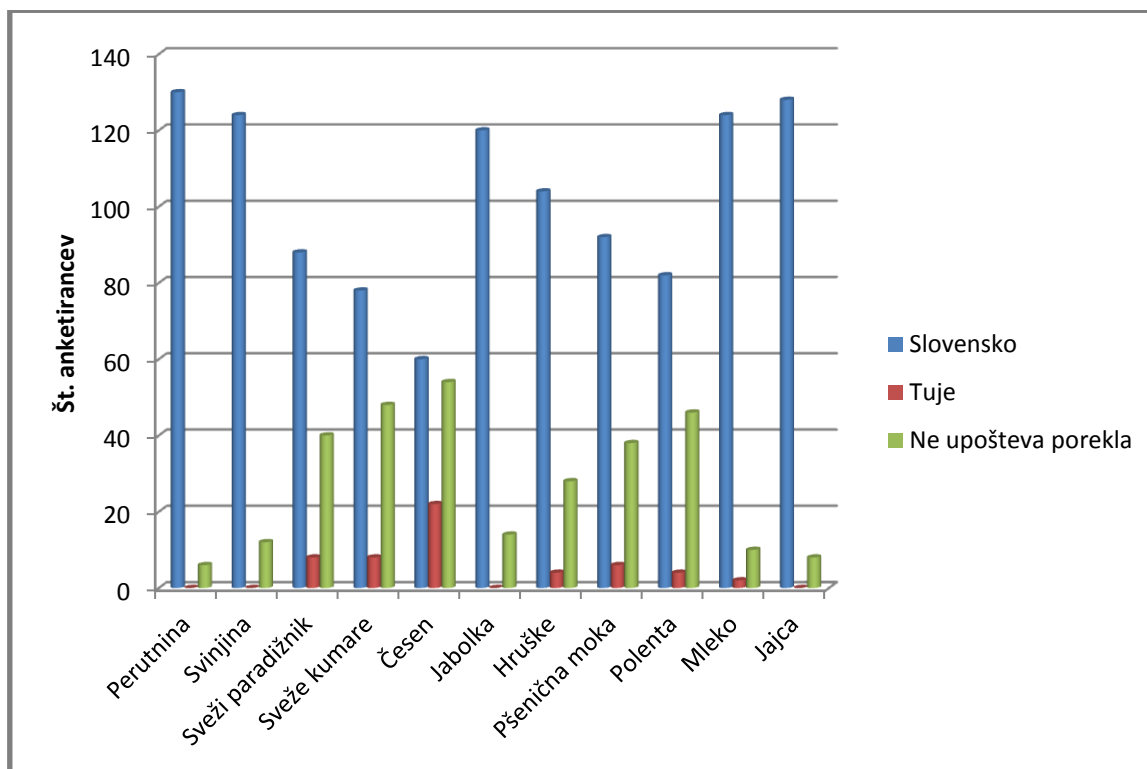
3. Katerim izdelkom dajete prednost pri nakupu?

Graf 7: Izbira anketirancev glede na poreklo izdelkov

Iz grafa je razvidno, da kar 85 % anketirancev pri nakupu daje prednost domačim izdelkom. 15 % anketirancev pa pri nakupu ne upošteva porekla.

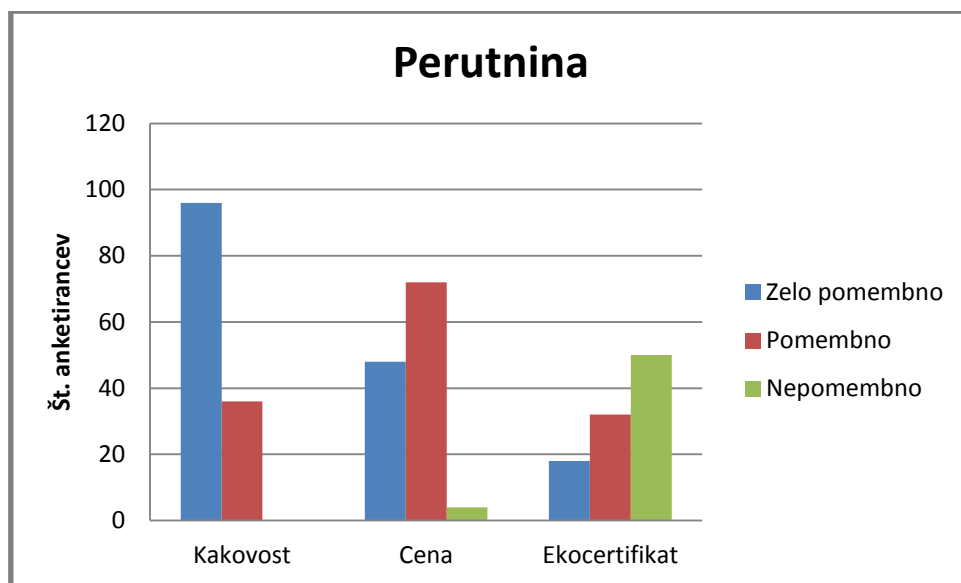
4. V spodnji tabeli s križcem označite, katere izdelke slovenskega porekla in katere izdelke tujega porekla kupujete oz. označite, pri katerih izdelkih pri nakupu ne upoštevate porekla.

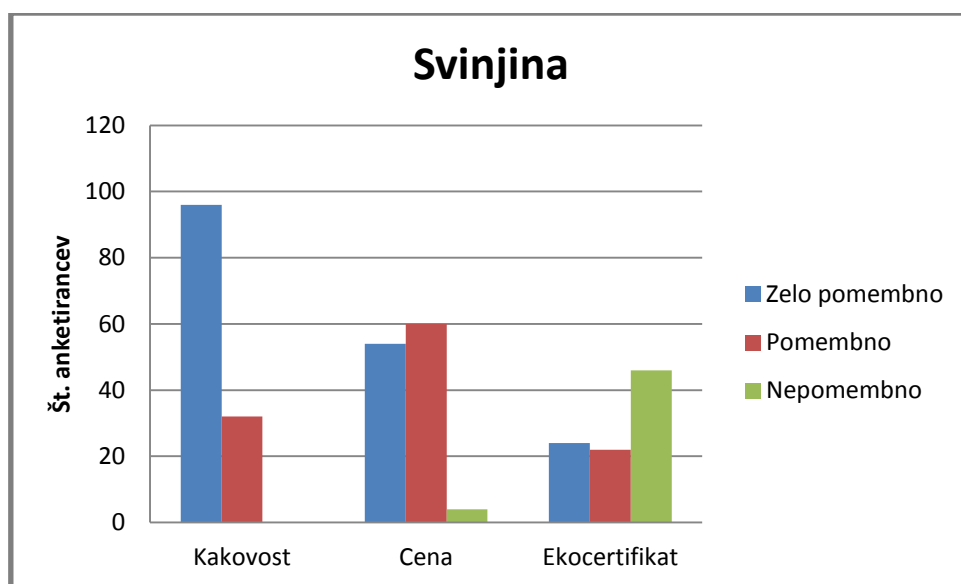
Graf 8: Poreklo izdelkov

Anketiranci kupujejo večino izdelkov slovenskega porekla. To je še posebej razvidno pri perutnini in jajcih. Najmanjša razlika pa je pri česnu, kjer je razlika med tistimi, ki kupujejo slovenski česen in tistimi, ki pri česnu ne upoštevajo porekla, zelo majhna.

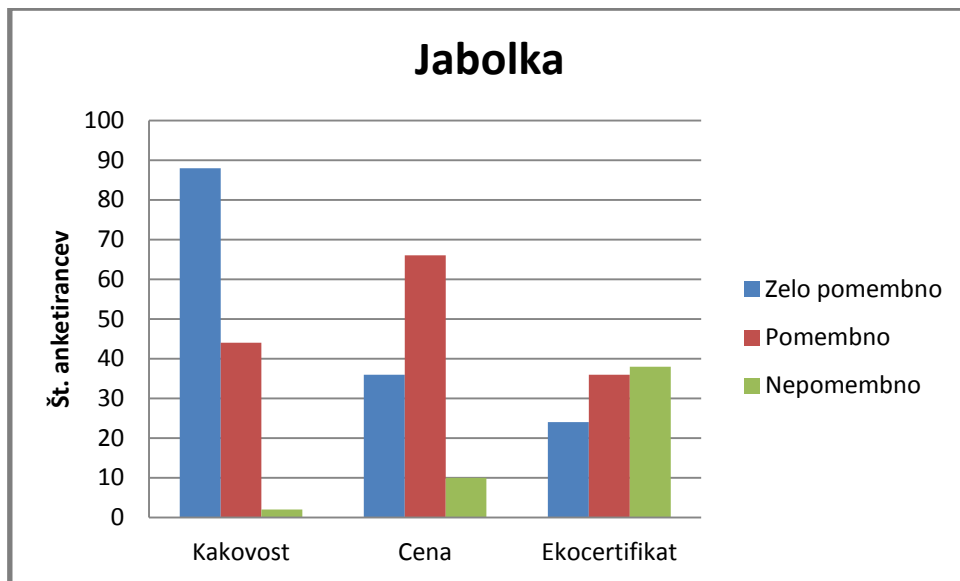
5. V spodnji tabeli s križcem označite, kaj je za vas pri nakupu posameznega izdelka zelo pomembno, kaj pomembno in kaj nepomembno.

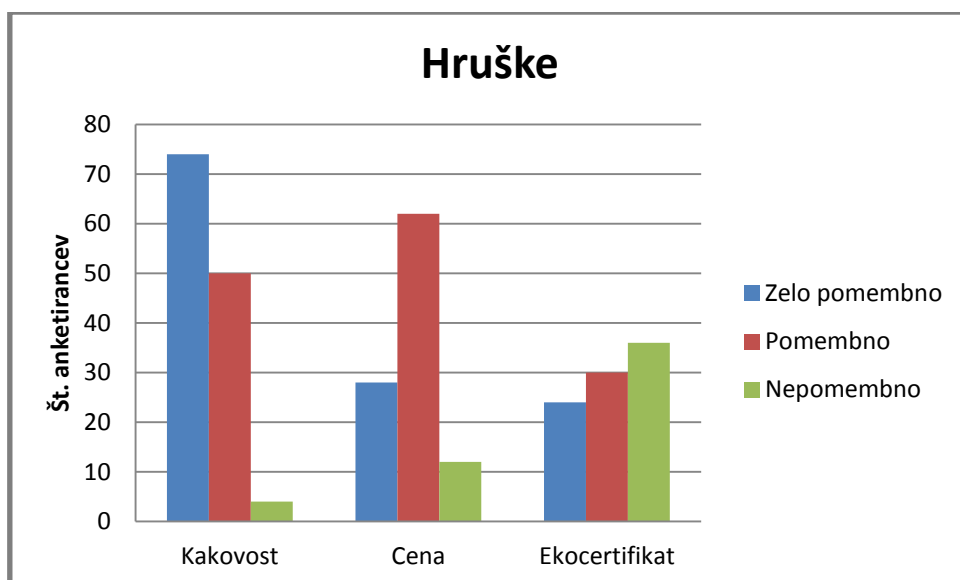
Graf 9: Podatki za perutnino

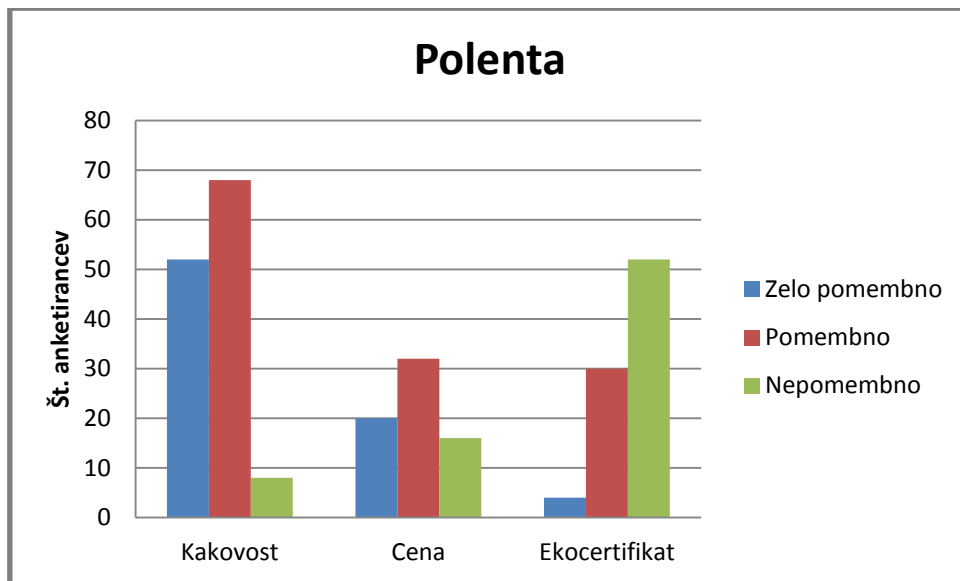
Graf 10: Podatki za svinjino

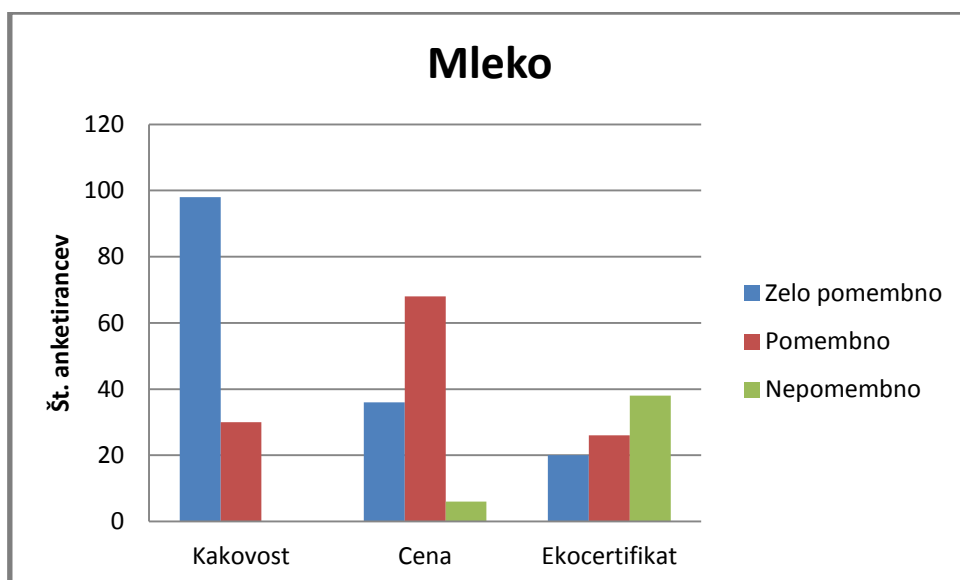
Graf 11: Podatki za jabolka

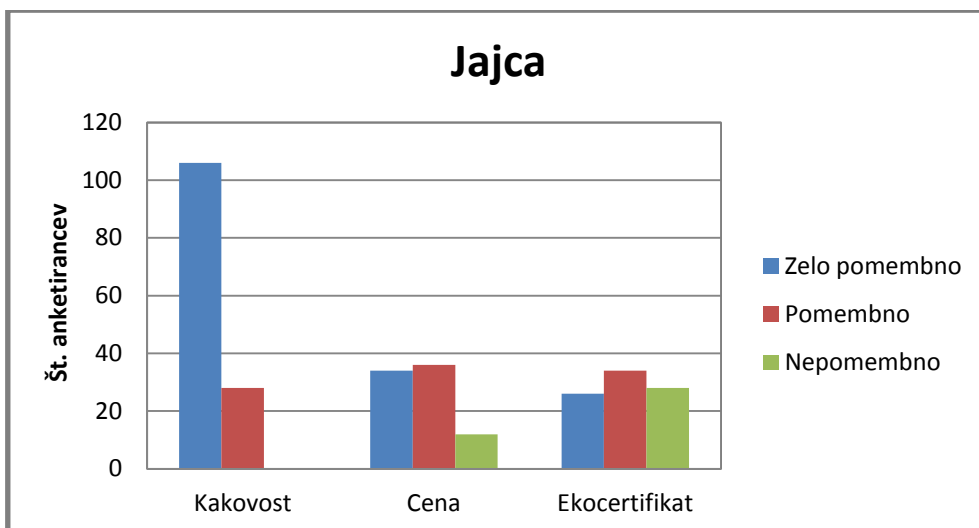
Graf 12: Podatki za hruške

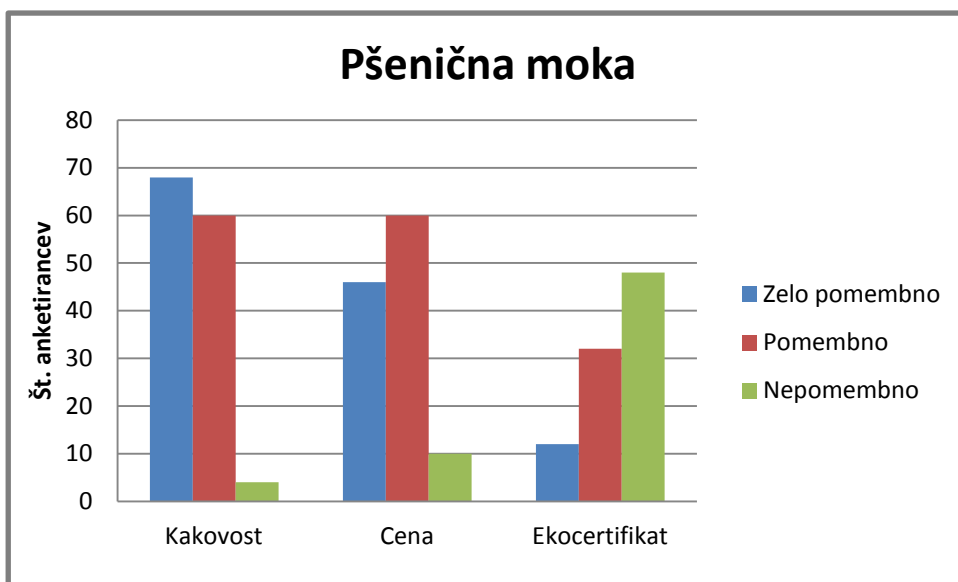
Graf 13: Podatki za polento

Graf 14: Podatki za mleko

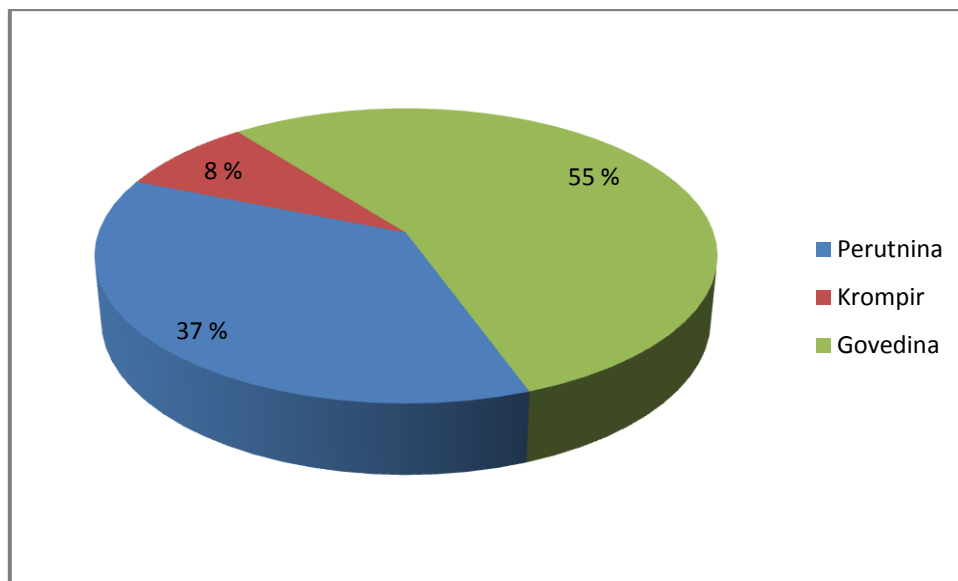
Graf 15: Podatki za jajca

Graf 16: Podatki za pšenično moko

Pri vseh izdelkih je za anketirance zelo pomembna kakovost, razen pri polenti, kjer jim je zelo pomembna cena. Večina anketirancev je ekocertifikat pri vseh izdelkih označila kot nepomemben.

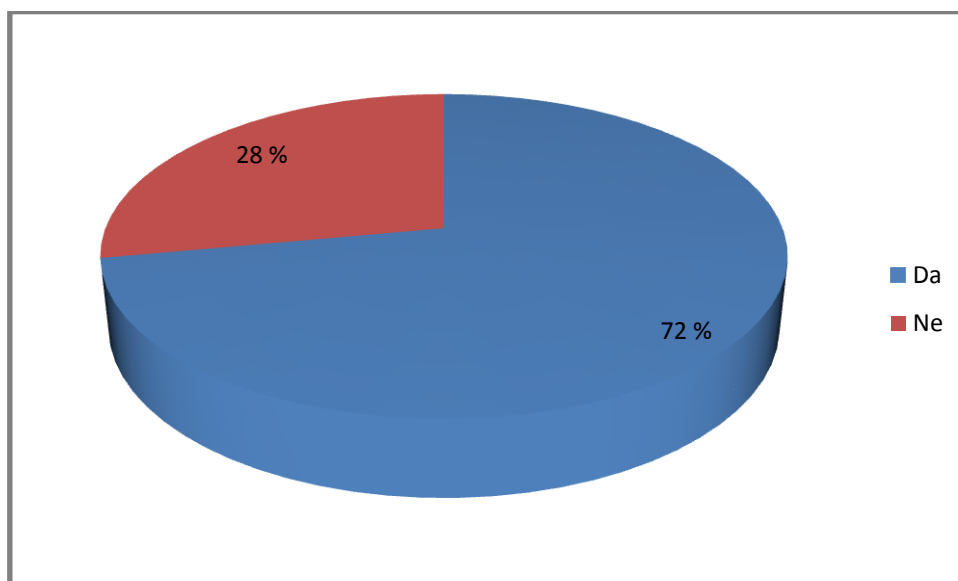
6. Katere od spodaj naštetih kmetijskih izdelkov Slovenija največ izvozi v tujino?

Graf 17: Mnenje anketirancev o izvozu izdelkov v tujino

Iz zgornjega grafa je razvidno, da več kot polovica (55 %) anketirancev meni, da v tujino največ izvozimo govedine. Več kot četrtina (37 %) anketirancev meni, da je to perutnina. Manj kot desetina (8 %) pa meni, da je to krompir.

7. Ali kupujete izdelke posameznih kmetov?

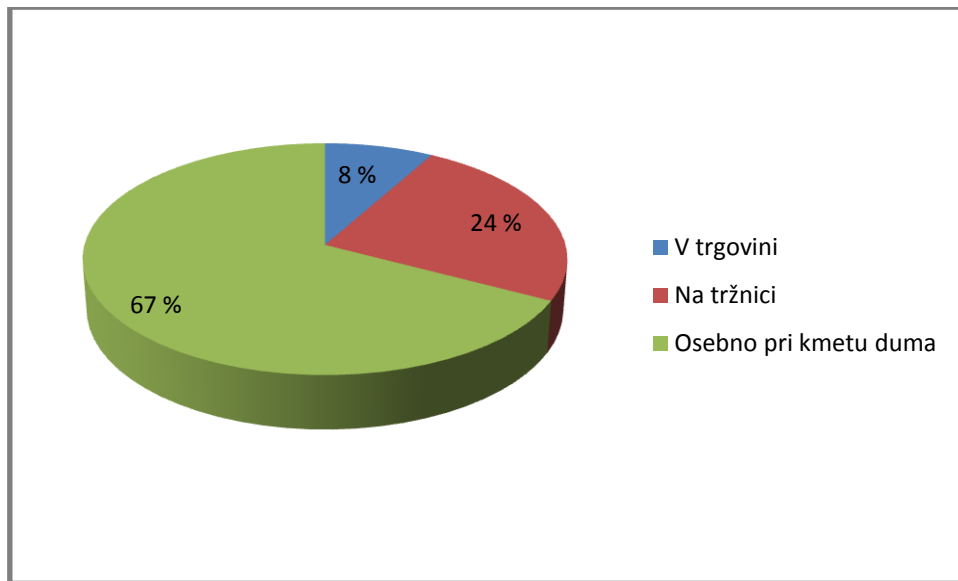

Graf 18: Kupovanje izdelkov posameznih kmetov

Na vprašanje je 72 % anketirancev odgovorilo z *da*, 28 % pa je kot odgovor izbralo *ne*.

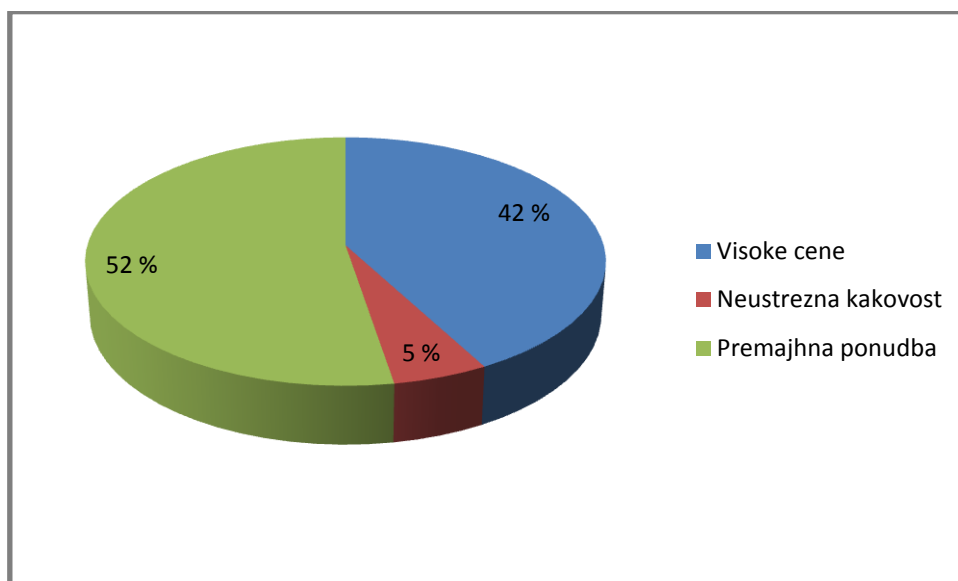
8. Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z *da*, obkrožite, kje kupujete izdelke posameznih kmetov.

Graf 19: Kje anketiranci kupujejo izdelke posameznih kmetov

Na to vprašanje so odgovorili le anketiranci, ki so na prejšnje vprašanje odgovorili z *da*, kar je storilo 98 anketirancev. 67 % od teh je odgovorilo, da hrano posameznih kmetov kupujejo osebno doma pri kmetu, kar je verjetno posledica območja, kjer smo izvedle anketiranje, saj je večina anketiranih s podeželja. Predvidevamo, da bi bili podatki v mestu drugačni.

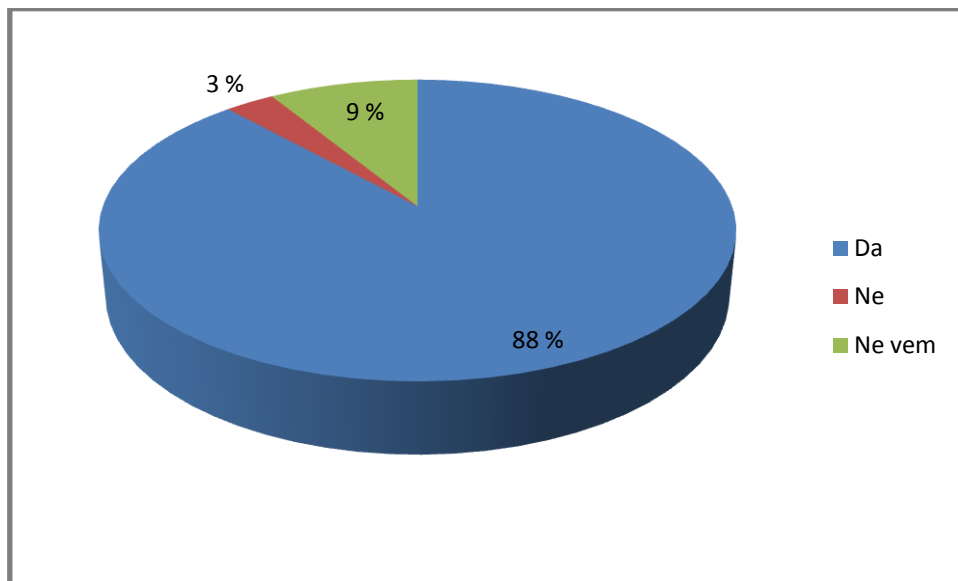
9. Kaj vas najbolj moti pri ponudbi izdelkov posameznih kmetov?

Graf 20: Mnenje o ponudbi posameznih kmetov

53 % anketiranih pri ponudbi izdelkov posameznih kmetov moti premajhna ponudba, 42 % motijo previsoke cene in le 5 % anketiranih moti neustrezna kakovost.

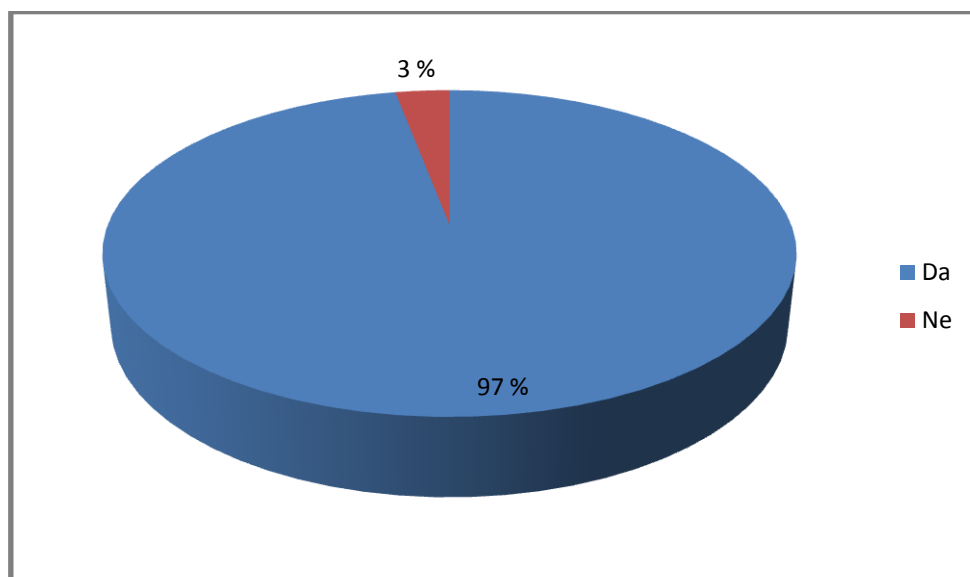
10. Ali menite, da je slovenska hrana bolj kakovostna od uvožene?

Graf 21: Slovenska hrana

Kar 88 % anketiranih meni, da je slovenska hrana bolj kakovostna od tuje, 9 % ne ve, katera hrana je bolj kakovostna, le 3 % anketirancev pa je odgovorilo, da slovenska hrana ni bolj kakovostna od uvožene.

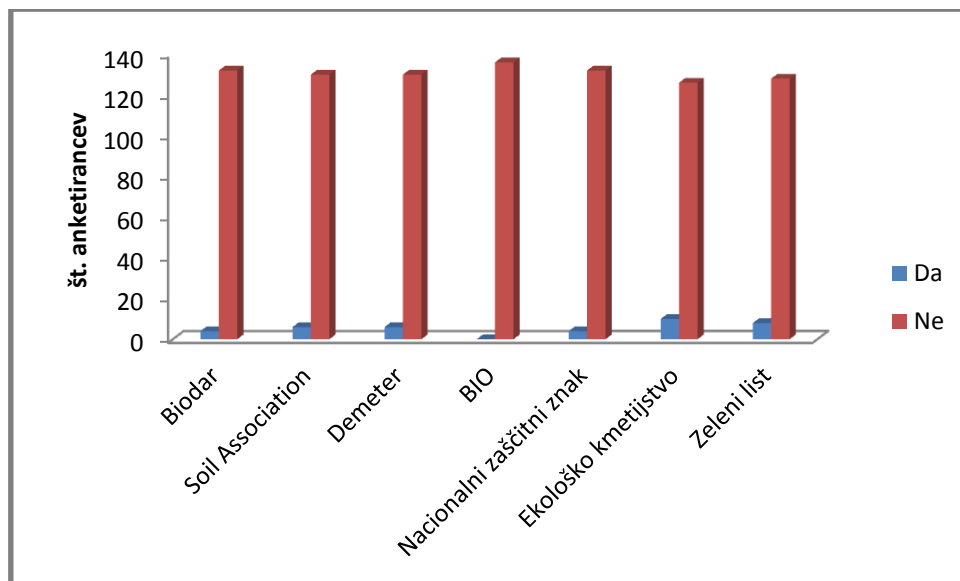
11. Ali bi kupovali več slovenske hrane, če bi bila cenejša od tuje?

Graf 22: Slovenska hrana je dražja od tuje

Skoraj vsi anketiranci (97 %) bi kupovali več slovenske hrane, če bi bila cenejša od tuje.

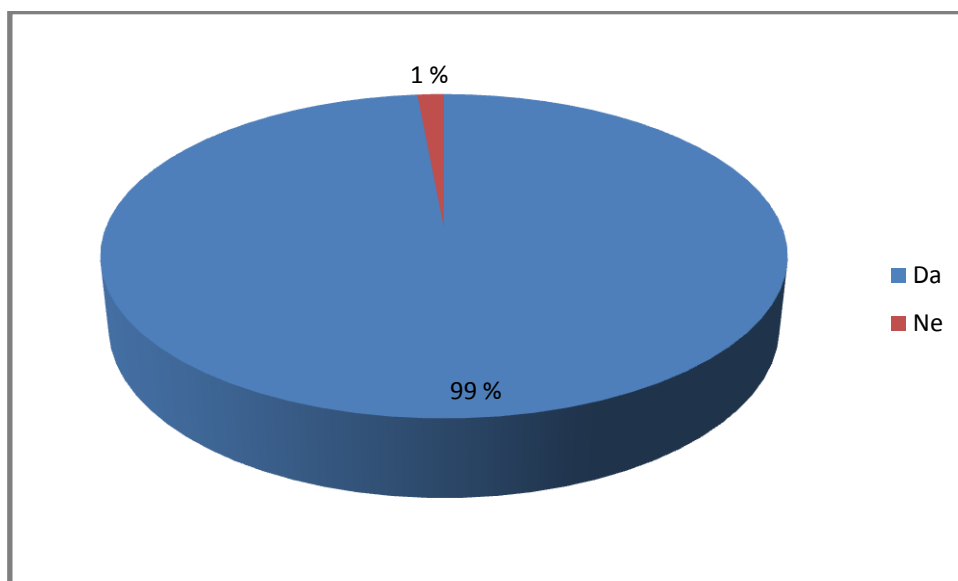
12. Ali veste, kaj pomenijo spodnje oznake? Obkrožite *da* ali *ne*. Če ste odgovorili z *da*, napišite na črto, kaj označuje.

Graf 23: Poznavanje ekocertifikatov

Ugotovile smo, da anketiranci večinoma ne poznajo ekocertifikatov, saj nihče ni napisal natančne definicije. Najbolj poznajo pomen certifikata za ekološko kmetijstvo, najmanj pa biocertifikat.

13. Ali bi želeli, da bi bilo na slovenskih policah več slovenske hrane?

Graf 24: Anketiranci želijo več slovenske hrane na slovenskih policah

134 oziroma 99 % anketirancev želi več hrane na slovenskih policah, 2 oziroma 1 % pa si tega ne želita.

4 OVREDNOTENJE HIPOTEZ

H 1 – Uvoz hrane in blaga v Slovenijo se povečuje.

Ugotovile smo, da Slovenija uvaža vsako leto več izdelkov. Leta 2010 je uvozila za 20.054.626.000 €, v letu 2011 pa za 22.452.441.000 € izdelkov. Večina izdelkov prihaja iz evropskih držav.

Hipotezo potrdimo.

H 2 – Izvoz hrane in blaga iz Slovenije v tujino pada.

Ugotovile smo, da je Slovenija v letu 2010 izvozila za 18.427.930.000 €, v letu 2011 pa za 20.813.997.000 € izdelkov. Rezultat nam pove, da se izvoz povečuje.

Hipotezo ovržemo.

H 3 – Koeficient samooskrbe s slovensko hrano pada.

Ugotovile smo, da je v Sloveniji samooskrba s hrano zelo slaba pri zelenjavi. V letu 2009 je znašala samo 37,8 %. Prav tako je nizka samooskrba tudi pri sadju, ki je v istem letu znašala 40 %. Boljša samooskrba je pri krompirju, saj je znašala 62,8 %, pri žitih pa 53,5 %. Najslabši rezultati samooskrbe pri mesu so pri prašičjem mesu, kjer je stopnja samooskrbe 70 %.

V letu 2010 je bila samooskrba z zelenjavo 31 %, z žiti 55 % in z mesom 84,7 %.

Hipotezo delno potrdimo.

H 4 – Slovenija uvozi največ hrane iz držav EU

Ugotovile smo, da je Slovenija v letih 2010 in 2011 največ hrane uvozila iz Avstrije, Italije, Francije, Nemčije in Španije.

Hipotezo potrdimo.

H 5 – Večina anketirancev se zaveda pomembnosti pridelave domače hrane.

Večini anketirancev se zdi pridelava domače (slovenske) hrane zelo pomembna. Samo 19 % odstotkov je odgovorilo, da je pridelava domače hrane pomembna.

Hipotezo potrdimo.

H 6 – Večina anketirancev daje tujim izdelkom prednost pri nakupu.

Večina anketirancev daje pri nakupu prednost domačim izdelkom. Le 15 % vprašanih pri nakupu ne upošteva porekla.

Hipotezo ovržemo.

H 7 – Anketirancem je pri nakupu hrane najpomembnejša cena.

Večini anketirancev se pri nakupu hrane zdi zelo pomembna kakovost. Nekaterim je pomembna tudi cena. Ekocertifikat se večini zdi nepomemben.

Hipotezo ovržemo.

H 8 – Večina anketirancev ne pozna nobene blagovne znamke za ekoživila.

Ugotovile smo, da nihče od anketirancev ne pozna natančne definicije za ekocertifikate.

Hipotezo potrdimo.

H 9 – Več kot polovica anketirancev kupuje izdelke posameznih kmetov.

Ugotovile smo, da večina anketirancev kupuje izdelke posameznih kmetov (72 %). Ti kupujejo izdelke osebno pri kmetu doma in na tržnici.

Hipotezo potrdimo.

H 10 – Pri nakupu hrane pri posameznih kmetih kupce najbolj moti visoka cena.

Večino vprašanih pri nakupu hrane pri posameznih kmetih moti premajhna ponudba (53 %). Na drugem mestu pa so visoke cene (42 %).

Hipotezo ovržemo.

H 11 – Večina anketirancev meni, da Slovenija izvozi največ perutnine.

Več kot polovica anketirancev (55 %) meni, da Slovenija izvozi največ govedine.

Hipotezo ovržemo.

H 12 – Več kot polovica anketirancev želi, da bi bilo na slovenskih policah več slovenske hrane.

Anketiranci so z veliko večino (99 %) odgovorili, da želijo, da bi bilo na slovenskih policah več slovenske hrane.

Hipotezo potrdimo.

H 13 – Večina anketiranih meni, da je slovenska hrana bolj kakovostna od tuje.

Večina anketirancev meni, da je slovenska hrana bolj kakovostna od tuje. S tem se strinja 88 % anketiranih.

Hipotezo potrdimo.

5 ZAKLJUČEK

Tema *Bomo v prihodnje kupovali le še tuje?* je v nas zbudila veliko zanimanja, saj je samooskrba s hrano v današnjem času zelo pomembna. V tej raziskovalni nalogi smo se odločile zajeti živila, ki so pomembna za slovensko samooskrbo in raziskati, kakšna je stopnja njihove samooskrbe.

V teoretičnem delu smo podrobneje spoznale pojem, pomen in obseg mednarodne menjave, samooskrbo, certifikate kakovosti živil in usmeritve kmetijske politike v Republiki Sloveniji.

Gospodarsko interesno združenje si prizadeva za večjo promocijo in prodajo slovenske zelenjave.

Slovenija največ uvozi in izvozi iz oziroma v države Evropske unije. Pokritost uvoza z izvozom je bila v letu 2010 92 %, v letu 2011 pa 93 %. V letu 2010 je bila stopnja samooskrbe najvišja z jajci, sledi meso, žita ter zelenjava. Največja sprememba stopnje samooskrbe je bila pri žitih. Leta 2010 je znašala 56,5 %, leta 2011 pa 71,1 %.

Po mnenju anketirancev je najpomembnejši dejavnik pri nakupu živil kakovost. Večina jih kupuje izdelke slovenskega porekla. Prav tako menijo, da je pridelava domače (slovenske) hrane zelo pomembna. Kupovali bi več slovenske hrane, če bi bila cenejša. Večina anketirancev kupuje izdelke posameznih kmetov. Kupujejo jih osebno pri kmetih doma. Nezadovoljni so z obsegom ponudbe, ki se jim zdi premajhen. Vsebine ekocertifikatov ne poznajo. Večina izdelkov v izbrani trgovini je tujega porekla. Pri večini slovenskih izdelkov pa so surovine iz tujine.

Težave smo imele pri iskanju podatkov samooskrbe za določene vrste hrane. Prav tako nismo našle vseh podatkov za leto 2012. Zato smo raziskovanje usmerile na leti 2010 in 2011.

Na osnovi rezultatov ankete lahko ugotovimo, da anketiranci dajejo pri nakupu prednost slovenskim izdelkom. Prav tako se zavedajo pomena pridelave domače hrane. Zato menimo, da ni bojazni, da bi v prihodnje dajali prednost samo tujim izdelkom.

Na tem področju bi lahko še raziskali ukrepe in rezultate kmetijske politike naše države in problematiko slovenskih kmetovalcev.

6 VIRI

6.1 ELEKTRONSKI VIRI

ŠUŠTAR, Rozana. 2009 Mednarodno poslovanje [elektronski vir]. [Pridobljeno: 2. 1. 2013]. Dostopno na spletnem naslovu: http://www2.scpet.net/vss/xinha/plugins/ExtendedFileManager/demo_images/egradiva/Mednarodno%20poslovanje-Sustar.pdf.

Samooskrba Slovenije [elektronski vir]. 2011. [Pridobljeno: 2. 1. 2013]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.lifestylenatural.com/2933/Prehranska-samooskrba-Slovenije>.

Slovenija veliko večino blaga izvozi v evropske države [elektronski vir]. 2011. [Pridobljeno: 2. 1. 2013]. Dostopno na spletnem naslovu: http://www.siol.net/novice/gospodarstvo/2011/10/slovenija_veliko_vecino_blaga_izvozi_v_evropske_drzave.aspx.

Statistični letopis 2012: Trgovinska bilanca [elektronski vir]. 2012. [Pridobljeno: 22. 12. 2012]. Dostopno na spletnem naslovu: http://www.stat.si/letopis/2012/23_12/23-01-12.htm.

Statistični letopis 2012: Izvoz in uvoz blaga po državah [elektronski vir]. 2012. [Pridobljeno: 22. 12. 2012]. Dostopno na spletnem naslovu: http://www.stat.si/letopis/2012/23_12/23-04-12.htm.

Statistični letopis 2012: Izvoz in uvoz po blagovnih sektorjih in odsekih Standardne mednarodne trgovinske klasifikacije [elektronski vir]. 2012. [Pridobljeno: 22. 12. 2012]. Dostopno na spletnem naslovu: http://www.stat.si/letopis/2012/23_12/23-05-12.htm.

Statistični letopis 2012: Izvoz in uvoz blaga po skupinah držav [elektronski vir]. 2012. [Pridobljeno: 22. 12. 2012]. Dostopno na spletnem naslovu: http://www.stat.si/letopis/2012/23_12/23-07-12.htm.

Samooskrba Slovenije [elektronski vir]. 2011. [Pridobljeno: 5. 1. 2013]. Pridobljeno na spletnem naslovu: <http://www.lifestylenatural.com/2933/Prehranska-samooskrba-Slovenije>.

JAKLIČ, Mark. 2010. Težave v Sloveniji pri samooskrbi s hrano [elektronski vir]. [Pridobljeno: 12. 1. 2013]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.sds.si/news/7355>.

Kaj pomenijo certifikati in oznake kakovosti, ki jih srečujemo na izdelkih? [elektronski vir]. [Pridobljeno: 12. 1. 2013] Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.kalcek.com/kaj-pomenijo-certifikati.html>.

Strategija razvoja kmetijstva [elektronski vir]. 2009. [Pridobljeno: 12. 1. 2013]
Dostopno na spletnem naslovu:
http://www.arhiv.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/Novinarsko_sredisce/Govori/Strategija_vizija_in_cilji.pdf.

Zaščitni znaki [elektronski vir]. [Pridobljeno: 12. 1. 2013] Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.kon-cert.si/zascitni-znaki.html>.

Slovenska zelenjava: sveže, naravno, doma pridelano [elektronski vir]. 2013. [Pridobljeno: 1. 3. 2013] Dostopno na spletnem naslovu:
<http://www.delo.si/gospodarstvo/potrosnik/slovenska-zelenjava-sveze-naravno-doma-pridelano.html>

6.2. PISNI VIRI

TURK, Katja. 2006. Mednarodna trgovina in mednarodna proizvodnja v obdobju sodobne globalizacije: primer Slovenije: diplomsko delo. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.

HERIC, Dragica. 2013. Domača zelenjava v lastni embalaži. V: Kmečki glas. 16. januar 2013, let. 70, št. 3. Str. 2.

FORTIČ, Helena. 2004. Sodobno gospodarstvo Slovenije: učbenik. 1 natis. Ljubljana: DZS

6.3. USTNI VIRI

- Franci Tovornik, kmetovalec in samostojni podjetnik, Loke, v bližini Planine pri Sevnici
- Katja Vauh, lastnica trgovine *Dobra volja pri Katki*, Stanetova ulica 19, Celje

7 PRILOGA

ANKETA

Smo Katarina Blatnik, Sara Jagodič in Mojca Strmšnik, dijakinje 4. letnika Ekonomske šole Celje. V okviru raziskovalne naloge smo pripravile anketni vprašalnik, ki nam bo pomagal pri nadaljnjem raziskovanju. Prosimo vas, da izpolnite anketo, za odgovore se vam že vnaprej zahvaljujemo. Anketa je anonimna.

1. Spol

- a) Ženski
- b) Moški

2. Kakšna je po vašem mnenju pridelava in proizvodnja domače (slovenske) hrane?

- a) Zelo pomembna.
- b) Pomembna.
- c) Nepomembna.

3. katerim izdelkom dajete prednost pri nakupu?

- a) Domačim izdelkom.
- b) Tujim izdelkom.
- c) Pri nakupu ne upoštevam porekla.

4. V spodnji tabeli s križcem označite, katere izdelke slovenskega porekla in katere izdelke tujega porekla kupujete oz. označite, pri katerih izdelkih pri nakupu ne upoštevate porekla.

POREKLO			
IZDELKI	Slovensko	Tuje	Ne upoštevam porekla
Perutnina			
Svinjina			
Sveži paradižnik			
Sveže kumare			
Česen			
Jabolka			
Hruške			
Pšenična moka			
Polenta			
Mleko			
Jajca			

5. V spodnji tabeli s križcem označite, kaj je za vas pri nakupu posameznega izdelka zelo pomembno, kaj pomembno in kaj nepomembno.

RAZLOGI ZA NAKUP					
IZDELKI	Kriterij	Kakovost	Cena	Ekocertifikat	Ostalo
Perutnina	Zelo pomembno				
	Pomembno				
	Nepomembno				
Svinjina	Zelo pomembno				
	Pomembno				
	Nepomembno				
Jabolka	Zelo pomembno				
	Pomembno				
	Nepomembno				
Hruške	Zelo pomembno				
	Pomembno				
	Nepomembno				
Pšenična moka	Zelo pomembno				
	Pomembno				
	Nepomembno				
Polenta	Zelo pomembno				
	Pomembno				
	Nepomembno				
Mleko	Zelo pomembno				
	Pomembno				
	Nepomembno				
Jajca	Zelo pomembno				
	Pomembno				
	Nepomembno				

- 6. Katere od spodaj naštetih kmetijskih izdelkov Slovenija največ izvozi v tujino?**
- Perutnino.
  - Krompir.
  - Govedino.
- 7. Ali kupujete izdelke posameznih kmetov?**
- Da.
  - Ne.
- 8. Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z *da*, obkrožite, kje kupujete izdelke posameznih kmetov.**
- V trgovini. Kateri? _____
  - Na tržnici.
  - Osebnostno pri kmetu doma.
- 9. Kaj vas najbolj moti pri ponudbi izdelkov posameznih kmetov?**
- Visoke cene.
  - Neustrezna kakovost.
  - Premajhna ponudba.
- 10. Ali menite, da je slovenska hrana bolj kakovostna od uvožene?**
- Da.
  - Ne.
  - Ne vem.
- 11. Ali bi kupovali več slovenske hrane, če bi bila cenejša od tuje?**
- Da.
  - Ne.
- 12. Ali veste, kaj pomenijo spodnje oznake? Obkrožite *da* ali *ne*. Če ste odgovorili z *da*, napišite na črto, kaj označujejo.**

OZNAKA	POMEN
	Da _____ _____ Ne
	Da _____ _____ Ne

	<p>Da</p> <hr/> <hr/> <p>Ne</p>
	<p>Da</p> <hr/> <hr/> <p>Ne</p>
	<p>Da</p> <hr/> <hr/> <p>Ne</p>
	<p>Da</p> <hr/> <hr/> <p>Ne</p>
	<p>Da</p> <hr/> <hr/> <p>Ne</p>

13. Ali bi želeli, da bi bilo na slovenskih policah več slovenske hrane?

- a) Da.
- b) Ne.

Hvala za vaše sodelovanje.
Raziskovalke

IZJAVA*

Mentorica, Manja Ferme Rajtmajer, v skladu z 2. in 17. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti **Mladi za Celje** Mestne občine Celje, zagotavljam, da je v raziskovalni nalogi naslovom Bomo v prihodnje kupovali le še tuje?, katere avtorice so Mojca Strmšnik, Katarina Blatnik in Sara Jagodič:

- besedilo v tiskani in elektronski obliki istovetno;
- pri raziskovanju uporabljeno gradivo navedeno v seznamu uporabljene literature;
- da je za objavo fotografij v nalogi pridobljeno avtorjevo/avtoričino dovoljenje in je hranjeno v šolskem arhivu;
- da sme Osrednja knjižnica Celje objaviti raziskovalno nalogo v polnem besedilu na spletnih portalih z navedbo, da je nastala v okviru projekta Mladi za Celje;
- da je raziskovalno nalogo dovoljeno uporabiti za izobraževalne in raziskovalne namene s povzemanjem misli, idej, konceptov oziroma besedil iz naloge ob upoštevanju avtorstva in korektnem citiranju;
- da smo seznanjeni z razpisni pogoji projekta Mladi za Celje.

Celje, 13. 3. 2013

Ekonomška šola Celje

Gimnazija in srednja šola

Podpis mentorice:

Podpis odgovorne osebe:

* Pojasnilo

V skladu z 2. in 17. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti **Mladi za Celje** Mestne občine Celje je potrebno podpisano izjavo mentorja/mentorice in odgovorne osebe šole uvezati v izvod za knjižnico, dovoljenje za objavo avtorja/avtorice fotografskega gradiva, katerega ni avtor/avtorica raziskovalne naloge, pa hrani šola v svojem arhivu.